

Izveštaj

Komisije domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova, odnosno njihovih studijskih programa

Naziv visokoškolske ustanove: Sveučilište u Mostaru

Adresa: Trg hrvatskih velikana, br. 1, Mostar, BiH

Datum posjete: 21 i 22.12.2023

Sastav komisije:

1. *Prof. dr. Dejan Bokonjić, predsjednik, predstavnik akademske zajednice BiH*
2. *Prof. dr. Fadil Islamović, predstavnik akademske zajednice BiH*
3. *Ivan Prskalo, međunarodni stručnjak*
4. *Miroslav Landeka, predstavnik privrede i prakse*
5. *Kenana Ljuca, student*

Komisija domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova, odnosno njihovih studijskih programa radi u skladu sa Odlukom o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 100/11 i 26/19) i Odlukom o kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih ustanova („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/16).

Sadržaj

Izveštaj	1
Komisije domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova, odnosno njihovih studijskih programa	1
Uvodne napomene	3
1. Komisija	3
1.1 Sastav	3
1.2 Zadatak /uloga	3
1.3 Metod rada	3
1.3.1 Priprema	3
1.3.3 Posjeta visokoškolskoj ustanovi	4
1.3.3 Pisanje izvještaja komisije	4
1.3.4 Formiranje mišljenja	4
2. Izveštaj	5
2.1 Opšte informacije o visokoškolskoj ustanovi	5
2.2 Kriteriji za akreditaciju visokoškolskih ustanova	6
2.2.1 Politika osiguranja kvaliteta	6
2.2.2 Izrada i odobravanje programa	15
2.2.3 Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta	19
2.2.4 Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certificiranje	24
2.2.5 Nastavno osoblje	28
2.2.6 Resursi za učenje i podrška studentima	38
2.2.7 Upravljanje informacijama	42
2.2.8 Informisanje javnosti	45
2.2.9 Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa	49
2.2.10 Periodično vanjsko osiguranje kvaliteta	51
3. Mišljenje o ishodu akreditacije	54
4. Prilozi	55

Uvodne napomene

Komisija stručnjaka prezentuje svoje mišljenje na osnovu samoevaluacijskog izvještaja i opisuje zatečeno stanje na visokoškolskoj ustanovi u skladu sa Odlukom o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 100/11 i 26/19) i Odlukom o kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih ustanova („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/16).

1. Komisija

1.1 Sastav

Komisija stručnjaka je imenovana Rješenjem Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, broj: 05-33-1-480/2/23 datum: 08.11.2023, u sastavu:

1. Prof. dr. Dejan Bokonjić, predsjednik, predstavnik akademske zajednice BiH
2. Prof. dr. Fadil Islamović, predstavnik akademske zajednice BiH
3. Ivan Prskalo, međunarodni stručnjak
4. Miroslav Landeka, predstavnik privrede i prakse
5. Kenana Ljuca, student

1.2 Zadatak /uloga

Komisija stručnjaka je imala zadatak da :

- izvrši evaluaciju kriterija i indikatora za akreditaciju visokoškolske ustanove
- uoči dobre i loše strane visokoškolske ustanove
- definiše preporuke za unapređenje visokoškolske ustanove

1.3 Metod rada

Procedura rada Komisije stručnjaka obuhvatala je sljedeće faze:

1.3.1 Priprema

Svi članovi Komisije stručnjaka su analizirali samoevaluacijski izvještaj i njegove priloge, definisali su listu pitanja, dali preliminarnu ocjenu ispunjenosti kriterija sa argumentima na osnovu podataka iz samoevaluacijskog izvještaja.

1.3.2. Posjeta visokoškolskoj ustanovi

U komunikaciji sa visokoškolskom ustanovom i članovima komisije stručnjaka, sekretar je organizovao posjetu Sveučilištu u Mostaru. Trajanje posjete je bilo dva dana, 21. i 22.12.2023.godine, pošto je predmet akreditacije bilo Sveučilište. U toku posjete komisija je održala intervju sa predstavnicima sljedećih grupa: menadžment, akademsko i administrativno osoblje, tim za samoevaluaciju, studenti, alumni, predstavnici privrede i prakse. Tokom posjete članovi komisije su održali konsultativne sastanke bez predstavnika visokoškolske ustanove.

1.3.3 Pisanje izvještaja komisije

Na osnovu samoevaluacijskog izvještaja, zatečenog stanja na visokoškolskoj ustanovi, podacima dobivenim tokom intervjua sa predstavnicima svih zainteresovanih strana, predsjednik i sekretar komisije su pisali nacrt izvještaja koji je poslat članovima komisije na komentare i usaglašavanje.

1.3.4 Formiranje mišljenja

Komisija u pravilu odluke donosi konsenzusom, s tim da ukoliko se konsenzus ne postigne, svaki član komisije može izdvojiti svoje mišljenje. Komisija ispunjenost svakog kriterija za akreditaciju ocjenjuje opisno i to sljedećim ocjenama:

- potpuno ispunjen,
- znatno ispunjen,
- djelimično ispunjen i
- neispunjen.

2. Izvještaj

2.1 Opšte informacije o visokoškolskoj ustanovi

Naziv, adresa i e-mail institucije	Sveučilište u Mostaru Trg hrvatskih velikana, br. 1, Mostar, BiH mail@sum.ba
Internet adresa	www.sum.ba
Naziv, broj i datum akta o osnivanju	Uredba o osnivanju i radu Sveučilišta u Mostaru, broj 6/92. (U članku 3. Uredbe je navedeno da Sveučilište preuzima svu pokretnu i nepokretnu imovinu te prava i obaveze Univerziteta „Džemal Bijedić“ koji je osnovan 1977.godine te je njihov univerzalni pravni sljednik.). Rješenje Višeg suda u Mostaru o upisu Sveučilišta u Mostaru u sudski registar U/I-708/93 od 6.4.1993.godine. Rješenje Općinskog suda u Mostaru o izmjenama podataka Tt-O-598/18, od 3.9.2018.godine (integracija Sveučilišta).
Poresko-identifikacioni broj	4227088130005
Ime, prezime i adresa (naziv i sjedište) osnivača	<ol style="list-style-type: none"> 1. Općinsko vijeće Općine Čapljina Županija HNŽ 2. Općinsko vijeće Općine Čitluk Županija HNŽ 3. Općinsko vijeće Općine Kreševo Srednjobosanska županija 4. Općinsko vijeće Općine Ravno Županija HNŽ 5. Općinsko vijeće Općine Stolac Županija HNŽ 6. Skupština Hercegbosanske županije, Stjepana II Kotromanića b.b., Livno 7. Skupština Županije Posavke 8. Skupština Županije Zapadnohercegovačke
Broj i datum odluke o imenovanju lica ovlaštenog za zastupanje	Odluka Senata Sveučilišta u Mostaru br. 01-3436/21 od 26. 5. 2021. Godine
Broj i datum dozvole za rad visokoškolske ustanove	/
Broj i datum dozvole za rad van sjedišta	/
Kontakt osoba (za posjetu)	Monija Malešević e-mail: monija.malesевич@sum.ba
Broj telefona	mob: +387 63 139 881

2.2 Kriteriji za akreditaciju visokoškolskih ustanova

2.2.1 POLITIKA OSIGURANJA KVALITETA

- *da li ustanova u cilju podrške nastavnom procesu i studentima raspolaže adekvatnim materijalno-tehničkim resursima i redovno vrši reviziju efikasnosti njihovog korištenja, prikuplja mišljenje osoblja i studenata o njihovoj dostupnosti i adekvatnosti, te sačinjava planove investiranja u resurse u cilju unapređenja efikasnosti rada?*
- *na osnovu kojih pokazatelja utvrđuje kvalitet postojećih i potrebe za novim resursima; mehanizam procjene adekvatnosti/kvaliteta bibliotečkih resursa (aktuelnost, starost, autori, usklađenost resursa sa studijskim programima koji se izvode na ustanovi...)?*

2.2.1.1 Visokoškolska ustanova definiše svoju viziju i misiju kojima djelotvorno vodi svoje aktivnosti. Vizija i misija su izrađene i revidirane u konsultacijama sa relevantnim zainteresovanim stranama i javno su dostupne

da li su misija i vizija visokoškolske ustanove usvojene od strane upravljačkih tijela ustanove i da li su javno objavljene?

ko su učesnici u konsultacijama u izradi misije i vizije, kakav je njihov doprinos?

da li je misija realna, provodiva, motivirajuća i jasna, te na koji način se prati ostvarivanje utvrđene misije i vizije (mehanizmi promjena)?

Sveučilište u Mostaru je definisalo viziju i misiju kroz proces strateškog planiranja 2018-2023. godina. Proces pripreme uključio je veliki broj učesnika što se jasno može vidjeti iz dokumenta o strategiji. Nacrt Strategije, koji uključuje viziju i misiju, je prošao širok krug javnih konsultacija na članicama Sveučilišta. Komisija je pronašla dokaze o pojedinačnoj uključenosti vanjskih zainteresiranih strana u izradi strategije. Na bazi vizije i misije utvrđeno je šest strateških prioriteta za razdoblje 2018. – 2023. godina i oni uglavnom korespondiraju s utvrđenom vizijom i misijom. Strategija Sveučilišta je usvojena od strane Senata Sveučilišta u Mostaru 19.7. 2018. godine. Vizija i misija su javno dostupne na web-stranici Sveučilišta.

https://web-admin.sum.ba/api/storage/Strategija_Razvoja_SUM_1552394744.pdf.

Misija Sveučilišta u Mostaru temelji se na dvije osnovne stvari:

„Sveučilište u Mostaru ustrojava i provodi preddiplomsko, diplomsko, poslijediplomsko i cjeloživotno obrazovanje utemeljeno na istraživanjima te razvojem znanstveno-istraživačkog, umjetničko-stvaralačkog i stručnog rada doprinosi društvenom i gospodarskom razvitku.

Sveučilište osigurava i provodi mobilnost studenata i nastavnika, racionalno korištenje

ljudskih i materijalnih potencijala uz stalni nadzor kvalitete, konkurentnosti i međunarodne kompetitivnosti znanstveno-istraživačkoga, nastavnog, umjetničkog i stručnog rada.“

Vizija Sveučilišta u Mostaru definisana je na sljedeći način:

„Sveučilište u Mostaru bit će razvijeno u visoko organiziranu, integriranu i funkcionalnu visokoškolsku ustanovu uključenu u Europski prostor visokog obrazovanja i Europski istraživački prostor, koja će jakom povezanosti znanstvenoistraživačkog i obrazovnog procesa provoditi kvalitetno i učinkovito obrazovanje utemeljeno na ishodima učenja i koncepciji cjeloživotnoga učenja.

Znanstvenoistraživački rad temeljit će na znanstvenoj izvrsnosti definiranoj međunarodnim pokazateljima i jačoj integriranosti s obrazovnim procesom na svim razinama, a posebice na razini poslijediplomskih studija.

Sveučilište će stvaranjem novih ideja i tehnoloških rješenja, kritičkim promišljanjem i kreativnosti postati jedan od ključnih pokretača gospodarstva i ekološki prihvatljivoga održivog razvoja te promicatelj kulturnoga i povijesnog nasljeđa zajednice u kojoj je nastalo.“

Prijedlog misije, vizije i strategije upućen je u javnu raspravu u kojem su učestvovali studenti, nastavnici, javne institucije i privreda. Osim što je upućen svim akterima značajnim za djelovanje Sveučilišta, prijedlog strategije je objavljen i na web stranici Sveučilišta kako bi bio dostupan široj javnosti. Javna rasprava o nacrtu Strategije razvoja Sveučilišta u Mostaru 2018-2023. održana je u amfiteatru Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Mostaru 17. srpnja 2018. Godine (link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću).

Nakon završenog postupka javne rasprave, Strategija je prihvaćena na Senatu te donesena na Upravnom vijeću. Tokom posjete Visokoškolskog instituciji ovi navodi se provjereni tokom sastanaka sa različitim grupacijama.

Misija je jasno definisana i realna. Prilikom godišnjih izvještaja o implementaciji strategije kroz provođenje akcionih planova vodilo se računa i o realizaciji misije. Budući da strateški prioriteti iz Strategije koresponiraju ovako utvrđenoj viziji i misiji, može se zaključiti i da Sveučilište namjerava vizijom i misijom voditi svoje aktivnosti. To će se dogoditi u onoj mjeri u kojoj institucija bude slijedila svoje strateške prioritete, te strateške ciljeve i operativne ciljeve koji iz njih proizlaze.

2.2.1.2 Visokoškolska ustanova ima djelotvoran sistem i procedure za provođenje, praćenje i dalji razvoj svoje strategije i akcionih planova. Visokoškolska ustanova izrađuje i redovno revidira svoju strategiju, u konsultacijama sa svim relevantnim zainteresovanim stranama. Strategija se formalno usvaja i javno je dostupna. Ona se odnosi na nastavni proces, istraživački rad/razvoj umjetnosti i doprinos razvoju društva, uključujući konkretne i ostvarive strateške ciljeve i aktivnosti visokoškolske ustanove da li su u izradi strategije učestvovali svi zainteresirani akteri (akademska zajednica, studenti, predstavnici poslodavaca, asocijacija alumni, predstavnici osnivača i predstavnici društvene zajednice i dr.)? da li su utvrđeni strateški ciljevi jasni, realni i provodivi, kao i da li indikatori ispunjenosti odgovaraju svrsi strategije?

Uvidom u cjelokupnu dokumentaciju i čitanjem strategije komisija je mišljenja da je Strategija donesena u vrlo širokom postupku javnih konsultacija na Sveučilištu u Mostaru.

Kada je u pitanju sadržaj Strategije, Komisija je konstatovala da je dokument u cijelosti izrađen u skladu s uobičajenim pravilima struke. Provedena je SWOT analiza, na osnovu koje su identifikovane interesne grupe, definisane vizija i misija, te su identifikirani strateški ciljevi. Dokument identifikuje šest prioriternih područja: 1. obrazovanje, 2. naučnoistraživački rad i razvoj, 3. organizacija i resursi, 4. međunarodna i međusveučilišna suradnja, 5. sveučilište i 6. okruženje.

Na osnovu strateških prioriteta utvrđeno je šest strateških ciljeva za područje obrazovanja, pet strateških ciljeva za područje NIR-a i razvoja, sedam strateških ciljeva za područje organizacije i resursa, šest strateških ciljeva za područje međunarodne i međusveučilišne suradnje te tri strateška cilja za područje sveučilišta i obrazovanja. Svaki strateški cilj definisan je kroz više zadataka. Za svaki zadatak određen je „pokazatelj“ i „ciljana vrijednost“, kao sredstvo mjerenja i praćenja nivoa ispunjavanja zadataka, a time i ciljeva. Snažan fokus ciljeva je na izvrsnosti.

Strategiju razvoja Sveučilišta u Mostaru 2018. – 2023. treba posmatrati kao okvirni strateški dokument koji predstavlja osnovu za izradu akcijskih planova koji će konkretizirati djelovanja. Posebno je potrebno konkretizirati razvoj naučno-istraživačkog rada, budući da iz strateškog cilja promocija i podrška naučnoj izvrsnosti i relevantnosti nije jasno koje će naučne grane biti prioritet u razvoju. Ne postoji Sveučilište koji je izvrsno u svim oblastima. U uslovima vrlo ograničenih resursa za naučno-istraživački rad postizanje izvrsnosti predstavlja još veći izazov. Ionako ograničene resurse je potrebno koncentrirati

na razvoj nauke u granama ili oblastima koje imaju najveći potencijal za razvoj, koje su imale najveće uspjehe do sada, a o tome je istodobno potrebno postići unutrašnji konsenzus. Ove oblasti treba da budu inkubatori odakle će se dobra praksa diseminovati po cijelom Sveučilištu.

Odgovornost za provođenje Strategije imaju menadžment Sveučilišta i organizacionih jedinica u okviru njihovih nadležnosti utvrđenih Statutom Sveučilišta. Rad tima za praćenje provedbe Strategije odnosi se na koordinaciju izradom akcijskog plana provedbe Strategije, razvoja za kalendarsku godinu, te izvještaj o provedbi akcionog plana provedbe Strategije razvoja. Oni se usvajaju na Senatu na početku svake kalendarske godine, uz analizu ispunjenosti strateških ciljeva i zadataka, i prema strateškim područjima i prema ustrojbenim jedinicama.

Osim toga, Strategija razvoja se dotakla važnih pitanja kao što su integracija, pad broja studenata prvog ciklusa, slabija demografska situacija. Sveučilište je prošlo jednu prilično dobru pravnu integraciju koja je dovela do unaprjeđenja integrativne organizacijske strukture.

2.2.1.3 Visokoškolska ustanova ima formalno definisanu i javno dostupnu politiku i procedure za unutrašnje osiguranje kvaliteta, koje obuhvataju i jasne odgovornosti. Te procedure su u skladu sa strategijom visokoškolske ustanove

-na koji način se na ustanovi provodi politika unutrašnjeg osiguranja kvaliteta u praksi (organizacijska struktura osiguranja kvaliteta)?

-da li ustanova ima jasno definisano kako će provoditi, pratiti i revidirati politiku unutrašnjeg obezbjeđivanja kvaliteta, te da li je to utvrđeno aktima (Strategija unutrašnjeg obezbjeđivanja kvaliteta, Strategija visokoškolske ustanove, Statut, pravilnici, odluke Senata i drugih tijela i sl.)?

-na koji način je organizovan proces unutrašnjeg osiguranja kvaliteta i kako se prati?

-ko je sve uključen u definisanje politike unutrašnjeg osiguranja kvaliteta (propisani indikatori, rad odgovarajućeg tijela, osoba(e)), na koji način provođenje unutrašnjeg osiguranja kvaliteta utiče na unaprijeđenje rada visokoškolske ustanove itd.?

Politika i procedure za unutarnje osiguranje kvalitete sadržane su u Statutu Sveučilišta u Mostaru, odluci Senata Sveučilišta o uspostavljanju sistema osiguranja kvalitete na nivou Sveučilišta i osnivanju Sveučilišnog ureda za osiguranje kvalitete; izjavi o politici osiguranja kvalitete na Sveučilištu u Mostaru, strategiji osiguranja kvalitete na Sveučilištu u Mostaru (link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a).

U Strategiji sistema osiguranja kvaliteta Sveučilišta u Mostaru iz 2008. godine definirana je njegova misija, ciljevi, organizacijska struktura, korisnici sistema i područje vrednovanja. Međutim, izradom nove Strategije razvoja Sveučilišta u Mostaru 2018.-2023., unutar strateškog područja organizacije i resursa, ciljevi iz područja osiguranja kvalitete su revidirani i aktualizirani.

Postojanje prorektora za kvalitet svjedoči o težnji za uspostavom kulture kvaliteta na svim razinama djelovanja Sveučilišta i podizanju svijesti o njenoj važnosti.

Sistem osiguranja i upravljanja kvalitetom na Sveučilištu u Mostaru i njegovim organizacionim jedinicama čine: Odbor za osiguranje i unapređenje kvalitete Sveučilišta u Mostaru, Ured za osiguranje i unapređenje kvalitete, povjerenstva za osiguranje i unapređenje kvalitete na nivou fakulteta/akademija i koordinatori za kvalitet.

Takođe važnu ulogu igraju timovi za izradu samoevaluacionih izvještaja na nivou Sveučilišta i organizacionih jedinica.

Tokom 2019 i 2020 su revidirane i obnovljene procedure i pravilnici osiguranja kvaliteta kao što su:

Pravilnik o ustroju i djelovanju sustava za osiguranje kvalitete Sveučilišta u Mostaru (link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a)

Izjava o politici osiguranja kvalitete Sveučilišta u Mostaru (link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a)

Strategija sustava za osiguranje kvalitete Sveučilišta u Mostaru,
(link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a)

Vodič kroz osiguranje kvalitete na Sveučilištu u Mostaru

(https://web-admin.sum.ba/api/storage/vodic_osiguranje_kvalitete.pdf),

Priručnik za osiguranje kvalitete na Sveučilištu u Mostaru

(https://web-admin.sum.ba/api/storage/prirucnik_za_osiguranje_kvalitete.pdf)

Politika osiguranja kvalitete je u skladu sa Strategijom razvoja univerziteta. Sistem kvaliteta na Univerzitetu je dobro uspostavljen. Odgovornosti su Pravilnikom jasno dodijeljene, a procedure su saglasne strategiji visokoškolske ustanove. Dio procedura i pravilnika razvijen u posljednje vrijeme je u postupku implementacije.

2.2.1.4 Unutrašnje osiguranje kvaliteta koristi mišljenja unutrašnjih i vanjskih zainteresovanih strana, te podatke iz informacionih i sistema za praćenje i evaluacije

na koji način implementacija sistema unutrašnjeg osiguranja kvaliteta utiče na nastavni proces, istraživački rad/razvoj umjetnosti, razvoj društva i upravljačke i administrativne procese?

koji su osnovni pokazatelji uspješne implementacije unutrašnjeg osiguranja kvaliteta u cilju kontinuiranog razvoja?

Evaluacijski proces je standardizovan, provodi se neovisno od struktura za upravljanje kvalitetom, uspostavom tima za evaluaciju, i baziran je na prikupljanju brojnih podataka i širokim unutrašnjim i spoljnim konsultacijama. Komisija smatra da to značajno doprinosi usmjerenosti ka stalnom unaprijeđenju Sveučilišta, te da preporuke samoevaluacija predstavljaju potporu poboljšanju nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosu razvoju društva i upravljačkim i administrativnim procesima.

Ured za osiguranje i unapređenje kvalitete izrađuje godišnji i dugoročni plan aktivnosti kojeg predstavlja Odboru i podnosi Senatu. Ured djeluje u skladu s planom nakon što ga Senat usvoji. Ured o svom radu podnosi izvještaj Senatu najmanje jednom godišnje. Godišnji planovi i izvješća dostupni na web stranici:

<https://www.sum.ba/sum/kvaliteta/dokumenti>.

Osnovni pokazatelji dobre implementacije sistema unutrašnjeg osiguranja kvaliteta su: pokretanje i koordinacija inicijativa i provođenja razvojnih programa, predlaganje konkretnih projekata i aktivnosti u svrhu osiguranja, unapređenja kvalitete na Sveučilištu, poticanje i organizovanje stalnih rasprava o kvalitetu, izrada godišnjeg Plana aktivnosti sistema za osiguranje kvalitete, izrada dokumenata i publikacija iz područja osiguranja kvalitete, <https://www.sum.ba/sum/kvaliteta/dokumenti>

predlaganja mjera za poboljšanja nivoa kvaliteta iz svih područja djelovanja na Sveučilištu, izrada godišnjih samoevaluacijskih izvještaja na nivou studijskog programa i na nivou Sveučilišta i dr.

2.2.1.5 Sistem unutrašnjeg osiguranja kvaliteta je usmjeren ka stalnom unaprijeđenju visokoškolske ustanove i pruža podršku poboljšanju nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosu razvoju društva i upravljačkim i administrativnim procesima

da li se na visokoškolskoj ustanovu vrše redovne evaluacije aktivnosti ustanove, analiza rezultata evaluacija i njihova obrada za potrebe institucionalnog planiranja i razvoja visokoškolske ustanove?

Primjer podrške sistema unutrašnjeg osiguranja kvalitete na poboljšanju nastavnog procesa su radionice u organizaciji Ureda za osiguranje i unapređenje kvalitete o izradi novog Pravilnika o postupku donošenja novih i revizije postojećih studijskih programa, gdje su nastavnici svih organizacionih jedinica bili upoznati s nacrtom Pravilnika te dati sugestije za unapređenje istog

(<https://sumsova.ba/sum-vijesti/djelatnicima-sveucilista-predstavljen-nacrt-novog-pravilnika-o-postupku-donosenja-i-redovite>).

Nakon usvajanja navedenog Pravilnika održane su i radionice o njegovom provođenju

(<https://pf.sum.ba/odrzana-radionica-o-izradi-revidiranih-nastavnih-planova-i-programa/>).

Takođe se prate rezultati istraživačkog rada i donese se mjere za unapređenje referentnosti institucije.

Anketiranje studenata se redovno provodi dva puta godišnje na kraju semestara, rezultati se diskutuju na Vijećima fakulteta i postoji procedura ako neko dobije ocjenu ispod 3,0, kako provesti korektivne mjere. Ankete su organizovane elektronski. Sveučilište je prezentiralo plan postupanja za slučaj otkrivanja nepravilnosti ili postizanja ispodprosječnih rezultata. Podaci iz informacijskih sistema se redovno koriste i analiziraju na Vijećima organizacijskih jedinica.

2.2.1.6 Visokoškolska ustanova ima strategiju za međunarodne aspekte rada koja je usklađena sa strategijom ustanove i u kojoj je dat pregled njenih međunarodnih aktivnosti kao što su međunarodni projekti, bilateralni sporazumi, zajednički programi, itd.

da li visokoškolska ustanova planski razvija svoju međunarodnu saradnju, te da li je plan aktivnosti definisan u strategiji međunarodne saradnje ili u okviru strategije ustanove? koje oblike međunarodne saradnje ostvaruje visokoškolska ustanova?

koja je praktična korist za visokoškolsku ustanovu ostvarenu kroz međunarodnu saradnju (održivost rezultata realizovanih projekata)?

na koji način ustanova definiše procedure i korištenje resursa radi realizacije utvrđenih ciljeva međunarodne saradnje (dostupnost, pristup, mogućnost apliciranja, transparentnost informacija itd.)?

Sveučilište u Mostaru nema posebno strategiju za međunarodnu saradnju već u postojećoj

Strategiji razvoja 2018-2023 kao i u budućoj 2023-2028 jedan dio je posvećen razvoju međunarodne saradnje. Sveučilište je takođe razvilo Strategiju mobilnosti i pravilnik o mobilnosti kroz Erasmus + projekat STINT (<https://www2015.sum.ba/hr/novosti/glavni-koordinator-projekta-stint-i-nacionalni-koordinator-projekta-bili-u-posieti.html>).

<https://www.sum.ba/sum/medunarodna/pravilnik-o-mobilnosti>

Sveučilište u Mostaru posjeduje mrežu institucija u kojoj se nalaze sva sveučilišta u BiH preko Rektorskog zbora BiH, sa sveučilištima u Republici Hrvatskoj kao pridruženi član rektorske konferencije RH, ali i kao član Dunavske rektorske konferencije. Takođe, Sveučilište je uključeno u saradnju sa sveučilištima u Italiji i u podunavskim zemljama.

<https://www.sum.ba/sum/medunarodna/medunarodne-mreze>

Na SUM je potpisano 137 sporazuma s nastavnim bazama i drugim organizacijama i postoji razvijena mreža nastavnih baza. U saradnji sa partnerima s kojima ima ostvarene ugovore o saradnji Sveučilište u Mostaru obavlja čitav niz aktivnosti kao što su razmjena nastavnog osoblja i studenata, organiziranja i realizacije zajedničkih studijskih programa do organiziranja i održavanja međunarodnih konferencija i simpozija

<https://www.sum.ba/sum/medunarodna/medunarodni-sveucilisni-sporazumi>

<https://www.sum.ba/sum/medunarodna/erasmus-ka1-popis-sporazuma>

<https://www.sum.ba/sum/medunarodna/erasmus-ka2-popis-sporazuma>

U razmjeni učestvuju i studenti i nastavnici u oba smjera mada je vidljiva veća dolazna mobilnost. Takođe se primjećuje rast mobilnosti od 2018. godine.

Procedure za mobilnost su jasno definisane. <https://www.sum.ba/sum/medunarodna/erasmus-ka1-obraci-za-prijavu>

Politika osiguranja kvaliteta	NEISPUNJEN	DJELIMIČNO ISPUNJEN	ZNATNO ISPUNJEN	POTPUNO ISPUNJEN	OCJENA ISPUNJENOST I KRITERIJUMA

visokoškolska ustanova definiše svoju viziju i misiju kojima djelotvorno vodi svoje aktivnosti. Vizija i misija su izrađene i revidirane u konsultacijama sa relevantnim zainteresovanim stranama i javno su dostupne				x	Potpuno
visokoškolska ustanova ima djelotvoran sistem i procedure za provođenje, praćenje i dalji razvoj svoje strategije i akcionih planova. Visokoškolska ustanova izrađuje i redovno revidira svoju strategiju, u konsultacijama sa svim relevantnim zainteresovanim stranama. Strategija se formalno usvaja i javno je dostupna. Ona se odnosi na nastavni proces, istraživački rad/razvoj umjetnosti i doprinos razvoju društva, uključujući konkretne i ostvarive strateške ciljeve i aktivnosti visokoškolske ustanove				x	
visokoškolska ustanova ima formalno definisanu i javno dostupnu politiku i procedure za unutrašnje osiguranje kvaliteta, koje obuhvataju i jasne odgovornosti. Te procedure su u skladu sa strategijom visokoškolske ustanove,				x	
unutrašnje osiguranje kvaliteta koristi mišljenja unutrašnjih i vanjskih zainteresovanih strana, te podatke iz informacionih i sistema za praćenje i evaluacije				x	
sistem unutrašnjeg osiguranja kvaliteta je usmjeren ka stalnom unapređenju visokoškolske ustanove i pruža podršku poboljšanju nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosu razvoju društva i upravljačkim i administrativnim procesima				x	
visokoškolska ustanova ima strategiju za međunarodne aspekte rada koja je usklađena sa strategijom ustanove i u kojoj je dat pregled njenih međunarodnih aktivnosti kao što su međunarodni projekti, bilateralni sporazumi, zajednički programi, itd.				x	

Preporuke Komisije stručnjaka:

- 1. Komisija želi istaknuti vidljiv napredak koji je ostvario menadžment Sveučilišta u Mostaru u oblasti strateškog planiranja i osiguranja kvalitete te ohrabruje Sveučilište da nastavi započete procese.**

2. Pravna integracija Sveučilišta je urađena, a potrebno je nastaviti raditi na finansijskoj integraciji radi ujednačavanja plata zaposlenih na različitim organizacionom jedinicama, radi ušteta i boljeg funkcionisanja. Naravno, preporuka je da se radi funkcionalna finansijska integracija sa određenim ovlaštenjima i slobodama na nivou organizacionih jedinica. Takođe je bitno naglasiti da kroz finansijsku integraciju treba uraditi i određene strukturalne organizacione promjene radi lakšeg funkcinisanja Sveučilišta koji treba u budućnosti da bude kišobran svim organizacionim jedinicama.
3. U dogovoru sa relevantnim Ministarstvima Obrazovanja iznaći rješenja koja će dovesti do usklađivanja zakonskih akata na nivou Kantona iz kojih se Sveučilište finansira i akata Sveučilišta koji će pomoći dalji razvoj Sveučilišta (Zakon o Visokom Obrazovanju, akti vezani za akreditaciju i slično)
4. Preporučujemo SVEMO da u saradnji sa Univerzitetom „Džemal Bijedić“ Ministarstvu obrazovanja HNK uputi inicijativu za izmjene Pravilnika o akreditaciji kojom bi ciklus akreditacije povećali sa 4 na 5 godina i tako ga ujednačili sa aktima Agencije.
5. Takođe pokušati obezbijediti da plaćanje Sveučilišta iz budžetskih sredstava bude na nivou proračuna, a ne grantova kako bi Sveučilište znalo sa koliko novca raspolaže svake godine i boriti se koliko je moguće u realnim okolnostima za povećanje sredstava iz budžeta Kantona.
6. Sveučilište u Mostaru je izradilo Strategiju razvoja u procesu ozbiljnih i sveobuhvatnih javnih konsultacija i predstavlja ključni dokument daljeg razvoja fokusiran na izvrsnosti. U budućnosti još više eksterne stejkholdere uključiti u ovaj proces.
7. Integrirani sistem upravljanja kvalitetom na Sveučilištu je primjer dobre prakse. Komisija želi potaknuti Sveučilište na punu implementaciju uspostavljenog sistema.
8. Preporučuje se Sveučilištu u Mostaru da nastavi redovno, u pravilu jednom godišnje, da provodi monitoring usvojene Strategije razvoja. Ukoliko rezultati monitoringa pokažu potrebnim, revidirati Strategiju fokusirajući se prema smanjenom broju studenata.
9. Preporučuje se Sveučilištu u Mostaru dosljednija implementacija rezultata

studentskih anketa, te provedba anketa za nastavnike.

10. Putem Ureda za osiguranje i unapređenje kvalitete SUM-a preporučujemo povremenu edukaciju nastavnog osoblja sa ciljem osiguravanja ispravnog alociranja ECTS bodova kroz realnu procjenu studentskog opterećenja.

11. Mobilnost i studenata i nastavnika raste ali još nije dovoljna i treba dalje da raste. Treba da se radi na motivaciji studenata, kao i na unapređenju znanja engleskog jezika kod studenata. Kada je riječ o priznavanju boravka u inostranstvu ići uvijek u prilog studenata Sveučilišta i kroz priznavanje svega što urade pokušati stimulirati mobilnost. Kada je riječ o nastavnicima naš dojam je da je preopterećenost nastavom jedan od razloga slabije mobilnosti. Kroz tabele o mobilnosti se uočava neravnomjerenost u mobilnosti na nivou različitih organizacionih jedinica. U budućnosti raditi da se primjeri dobre prakse sa pojedinih organizacionih jedinica iskoriste na drugim.

2.2.2 IZRADA I ODOBROVANJE PROGRAMA

2.2.2.1 Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koje su u skladu sa strategijom visokoškolske ustanove

da li su navedene procedure i akte koje regulišu kreiranje i usvajanja studijskih programa (Statut, pravilnici itd.)?

da li su opisane procedure usvajanja ovih akata unutar ustanove (naučno/umjetničko-nastavnih vijeća, relevantnih odbora, sjednice Senata, itd.)?

da li su u procesu kreiranja i usvajanja studijskih programa učestvovali sve zainteresovane strane?

koje tijelo na visokoškolskoj ustanovi pokreće postupak izmjene studijskog programa?

na osnovu kojih pokazatelja se definišu potrebe za kreiranjem novih studijskih programa (uticaj tržišta rada/zapošljivost; privredno lokalno ili regionalno okruženje; zainteresovanost budućih studenata) i relevantnost učesnika u konsultacijama?

Statut Sveučilišta definiše procedure kreiranja i usvajanja programa.

<https://www.sum.ba/sum/dokumenti/statut-sum>

U prethodnom periodu, u više navrata su rađene revizije nastavnih planova i programa.

Ova revidiranja su obavezna i definisana su odlukom Senata Sveučilišta 23. veljače 2022.

godine koji je donio Odluku o pokretanju redovne revizije studijskih programa na

Sveučilištu u Mostaru za preddiplomske, diplomatske i integrirane studije i pravilnikom o

postupku donošenja novih i revizije postojećih studijskih programa na Sveučilištu u Mostaru (link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a)

kao i Vodičem za izradu nastavnih planova i programa. https://web-admin.sum.ba/api/storage/vodic_za_izradu_nastavnih_planova_i_programa_na_SUM.pdf

Pravilnik je propisao postupak predlaganja, ocjene, usvajanja novih i izmjene postojećih studijskih programa i nastavnih planova i programa i uslovi koje trebaju ispunjavati organizacione jedinice Sveučilišta u Mostaru za uspostavu i provedbu studija. Sadržaj i izgled dokumenta «studijski program» je potpuno unificiran i propisani su obrasci što je definisano pravilnikom. Svi studijski programi su javno dostupni.

Na Sveučilištu su definisani i ciljevi donošenja novih i revizije postojećih studijskih programa kao što su omogućiti uspostavljenje mehanizma upravljanja i kontrole ishoda učenja na razini studijskoga programa, kao temeljnim elementom izlazne kvalifikacije, omogućiti fleksibilnost studijskog programa uz praćenje savremenih naučnih dostignuća i trendova te usklađivanju s potrebama tržišta rada, povezati postupak donošenja novih i revizije postojećih studijskih programa s aktivnostima iz područja osiguranja kvalitete i dr.

Na Sveučilištu postoji dijapazon od oko 160 studijskih programa na sva tri ciklusa tako da postoji široki dijapazon ponude. Prijedlog za izradu novog odnosno reviziju postojećeg studijskog programa ide do odsjeka preko Vijeća organizacione jedinice do Senata Sveučilišta.

U izradi studijskih programa i njihovom revidiranju su učestovali nastavnici, studenti, ljudi iz kvaliteta, kao i predstavnici privrede i prakse, u skladu sa Pravilnikom o postupku donošenja novih i revizije postojećih studijskih programa na Sveučilištu u Mostaru.

(link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a).

Na početku akademske godine se definišu izvedbeni nastavni planovi kao i opterećenja nastavnika i saradnika. Nastavnici su dužni su na prvim predavanjima početkom akademske godine dati studentima sve potrebne informacije o predmetu kojeg izvode: sadržaj predmeta, način izvođenja nastave, plan predavanja, vježbi i seminara, ciljevi i ishodi učenja predmeta, način ocjenjivanja, obavezna i dopunska literatura i sl.

Komisija je utiska da Sveučilište osluškuje potrebe tržišta rada i da na osnovu toga definiše kreiranje novih programa. U budućnosti treba ići u pravcu uspostavljanja većeg broja kratkih studijskih programa i programa cjeloživotnog učenja koji su fleksibilni, ne akredituju se i omogućavaju polaznicima sertifikate. Ovi programi su dobri za određena

doškoložavanja. Takođe, kroz veću saradnju sa privredom raditi na razradi dualnog modela učenja.

2.2.2.2 Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure kojima osigurava da su planirani ishodi učenja i korištenje sistema kredita izraženih kroz ECTS bodove u skladu sa važećim kvalifikacionim okvirom, da se primjenjuju na sve studijske programe, te da su predviđene prilike za sticanje znanja i vještina van ustanove

da li su ishodi učenja razvijeni i objavljeni za svaki studijski program i svaki kolegij/predmet i na koji način se određuje očekivano opterećenje studenata?

da li ishodi učenja jasno opisuju znanja i vještine koje će studenti imati po završetku studija?

koje se nastavne metode koriste za prenošenje znanja, i da li su adekvatne i da li podstiču studente na samostalno učenje i vlastitu odgovornost?

na koji način je studentima omogućeno da primjenjuju stečena nova praktična znanja kao što su: stručna praksa, volontiranje, kao i druge mogućnosti za sticanje znanja i vještina izvan nastave?

kako se osigurava da alociranje ECTS bodova predstavlja realnu procjenu količine studentskog opterećenja?

Izlazne kompetencije i ishodi učenja uglavnom korespondiraju sa generičkim deskriptorima Evropskog kvalifikacijskog okvira i Osnovama kvalifikacijskog okvira u BiH. Takođe za specijalno regulisane profesije je učinjeno usklađivanje ishoda učenja sa standardom zanimanja (kvalifikacije) i sa Evropskim direktivama. Uvidom u studijske programe na web sajtu komisija je zaključila da su silabus rađeni po obrascu, te da su u većini slučajeva kroz silabuse definisane jasne metode učenja i ispitivanja studenata, te ishodi učenja. Vodič je u detalje definisao način izrade i revizije nastavnog plana i programa. U većini analiziranih studijskih programa ishodi učenja su formalno definisani. Metodologija ispitivanja je djelomično usklađena s ishodima učenja. Postoje razvijene matrice ishoda učenja. Također na pojedinim fakultetima postoje katalogi znanja i vještina. Također je primjećena različita praksa kada je riječ o horizontalnoj i vertikalnoj integraciji kurikulumu i u usklađivanju ishoda učenja koje studenti stiču na pojedinim predmetima sa izlaznim kompetencijama i ishodima učenja diplomiranih studenata. Dijapazon nastavnih metoda koji se koristi je širok od klasičnog ex katedra predavanja, preko praktičnih vježbi i seminara, OSCE stanica, softvera za kompjutersko učenje i simulacije, sala za vještine i dr. Na Sveučilištu od usvajanja Pravilnika o postupku donošenja novih i revizije postojećih studijskih programa na SUM-u se obavljaju redovne edukacije osoblja (<https://of.sum.ba/odrzana-radionica-o-izradi-revidiranih-nastavnih-planova-i-programa/>;

<https://fzs.sum.ba/hr/node/4777>

ECTS bodovi se koriste u praksi, način stjecanja bodova precizno definiran i koristi se u praksi. Mogućnost stjecanja znanja van ustanove je moguća, od fakulteta do fakulteta je različita situacija

Stručna prakse je definisana u pravilnicima i silabusima na pojedinim predmetima i programima. Utisak komisije je da se ovaj segment treba proširiti i produbiti. Takvo je mišljenje i privrednika i alumnista. Takođe kroz SWOT analizu Sveučilišta kao i izjave nastavnika njihova edukacija za nove tehnologije i metode u nastavi nije dovoljna i treba je nastaviti

visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koje su u skladu sa strategijom visokoškolske ustanove				x	Potpuno
visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure kojima osigurava da su planirani ishodi učenja i korištenje sistema kredita izraženih kroz ECTS bodove u skladu sa važećim kvalifikacionim okvirom, da se primjenjuju na sve studijske programe, te da su predviđene prilike za sticanja znanja i vještina van ustanove			x		

Preporuke Komisije stručnjaka:

1. Preporučuje se Sveučilištu u Mostaru da zauzme strateški pristup prema broju studijskih programa koji realizira (moguće njihovoj sintezi i povezivanju), internacionalizaciji kurikuluma i daljem jačanju internacionalizacije (posebno razmotriti mogućnost povećanja broja programa koji se izvode na engleskom jeziku, te razvoju zajedničkih programa s drugim univerzitetima u zemlji i inostranstvu).
2. Preporučuje se uključivanje na strukturiran način, još aktivnije nego ranije, relevantnih predstavnika tržišta rada u kreiranje praćenje i reviziju studijskih programa, posebno u definiranje ishoda učenja, te standardizirati postizanje vertikalne i horizontalne integracije ishoda učenja za svaki kurikulum u smislu provjere šta koji predmet daje od ishoda učenja u odnosu na ukupne ishode na nivou programa i njihovo međusobno usklađivanje (npr. kroz postojeću logičku matricu ishoda učenja ili slično).

3. Preporučuje se dodatno uskladiti način učenja i ispitivanja studenata s ishodima učenja.
4. Preporučuje se iznaći dalje mogućnosti za povećanje stjecanja znanja i vještina studenata van ustanove kroz širi obim ponuđene prakse (kroz saradnju sa firmama, organizacijama, ustanovama itd..).
5. Preporučuje se da svaki fakultet, treba da usvoji Pravilnik o obavljanju stručne prakse,
6. Stručna praksa treba generalno da bude više zastupljena na Sveučilištu. Treba iskoristiti primjere dobre prakse. Dalje osposobljavaje nastavnika za nove tehnologije i nastavne metoda treba nastaviti.
7. Preporučuje je da se na službenoj web stranici Sveučilišta u Mostaru (SUM) i fakulteta objavi registar svih nastavnih baza.
8. Kod sljedećih revizija planova i programa voditi računa da se ECTS bodovi dodatno usklade i revidiraju prema ishodima učenja koje student dobija u okviru jednog predmeta u poređenju sa izlaznim kompetencijama i ishodima učenja na nivou studijskog programa.

2.2.3. UČENJE, PODUČAVANJE I VREDNOVANJE USMJERENI NA STUDENTA

2.2.3.1 Visokoškolska ustanova primjenjuje procedure kojima se garantuje pravičan, transparentan i dosljedan način ocjenjivanja studenata i kojima se predviđa mogućnost žalbi studenata. Procedure su formalizovane i javno su dostupne

da li su usvojene procedure za ocjenjivanje studenata transparentne i da li se dosljedno primjenjuju?

da li procedure za ocjenjivanje regulišu kontinuirano praćenje i ocjenjivanje napretka studenata za svaki nastavni predmet, postojanje mogućnosti uvida u radove, te žalbene procedure i mogućnost polaganja ispita pred komisijom?

da li je unaprijed, odnosno na početku svakog semestra naveden raspored ispita s terminima, lokacijama i imenima odgovornih nastavnika ?

da li su na visokoškolskoj ustanovi utvrđene i usvojene procedure za ocjenjivanje i žalbe studenata i gdje se one objavljuju (studenti su unaprijed upoznati sa procedurama i metodama ocjenjivanja u slučaju pismenog/praktičnog rada, usmenog ispitivanja, seminarskog rada itd, rasporedom ispita; rezultati ispita su javni)?

ko i na koji način vrši praćenje implementacije procedura (upitnici, ankete, evaluacije, broj žalbi, broj odustajanja, prolaznost)?

kako u praksi ishodi žalbenih procedura utiču na unapređenje nastavnih procesa i napredak studenta kroz studije?

Uvidom u dokumentaciju, ustanova ima usvojene procedure za ocjenjivanje studenata koje se dosljedno primjenjuju, naime, *Pravilnikom o studiranju na Sveučilištu u Mostaru* pobliže se uređuju pravila studiranja uključujući i načine ispitivanja i ocjenjivanja za redovne i vanredne studente na sveučilišnim preddiplomskim, diplomskim te stručnim studijima. (https://web-admin.sum.ba/api/storage/pravilnik-o-studiranju_1557820500_12.pdf)

Ispiti se održavaju u redovnim i vanrednim ispitnim rokovima. Redovni ispitni rokovi su: zimski, ljetni i jesenski i traju 4 sedmice u vremenu kada se ne održava nastava. Prema pravilniku, a i u razgovoru sa studentima te akademskim osobljem potvrđeno je da se ispiti za studente sa posebnim potrebama organizuju u skladu sa njihovim potrebama.

U pojedinom semestru studenti mogu izlaziti na ispite zakazane nakon održavanja turnusa nastave iz pojedinog predmeta. Studentima se mogu odobriti najviše dva vanredna ispitna roka. Vanredni ispitni rok traje dvije sedmice. Uvjeti za polaganje ispita su potpis nastavnika u indeksu iz predmeta koji se prijavljuje i izvršena prijava ispita.

Prijava ispita na svim fakultetima Sveučilišta moguća je putem Informacijskog sustava Sveučilišta (ISS) od akademske 2013./14. godine.

Način polaganja ispita je za svaki pojedini predmet definiran nastavnim programom (silabusom). Ispit iz istog predmeta može se polagati najviše četiri puta u istoj akademskoj godini, s tim da se četvrti put ispit polaže pred komisijom, što se potvrdi u razgovoru sa studentima tokom posjete Sveučilištu u Mostaru.

Tokom posjete se također ustanovi, da na početku akademske godine za svaki predmet se utvrđuju ispitni rokovi za cijelu akademsku godinu i studenti se upoznaju s načinom polaganja ispita i literaturom. Udio u ECTS-u i udio u ocjeni za svaku studentsku obvezu/aktivnosti na razini predmeta definirani su u jedinstvenom obrascu za nastavni program (silabus). Također, obrazac za nastavni program (silabus) predviđa povezivanje ishoda učenja na razini predmeta s obvezama studenta i načinima provjere znanja.

Pravo uvida u pismeni rad i pravo prigovora na ocjenu su definisani Pravilnikom o

studiranju na Sveučilištu u Mostaru. (https://web-admin.sum.ba/api/storage/pravilnik-o-studiranju_1557820500_12.pdf).

Tokom posjete se ustanovi da se u slučaju žalbe na ocjenu imenuje komisija i sprovede komisijski ispit, te da student ima pravo da izabere da li da profesor na kojeg se žali bude uključen ili izostavljen iz komisije. Također se dobije informacija da su u praksi žalbe rijetke, ali da su slučajevi koji su sprovedeni imali pozitivan ishod. U razgovoru sa studentima i akademskim osobljem se potvrdi da se pravo uvida u pismeni rad uredno ostvaruje, te da se rezultati ispita objavljuju javno. Studenti su unaprijed upoznati sa metodama ispitivanja i ocjenjivanja kroz silabus i ogledne testove koji su dostupni na web stranici (https://nef.sum.ba/med/?page_id=6774; <https://of.sum.ba/ogledni-testovi-pravo/>). Tokom posjete se potvrdi da su studenti unaprijed upoznati sa žalbenim procedurama.

Sveučilište vrši praćenje preko anketiranja studenata, koje se obavlja elektronski dva puta godišnje na kraju semestra. Međutim odziv studenata na ankete je mali (samo 13%). Upitna anonimnost obzirom da se ankete šalju kroz ISS, kao i zbog malog broja studenata na određenim odsjecima su glavni razlozi koje studenti navode za odustajanje od anketiranja. Osim toga, neažuriranje baze profesora koje studenti trebaju ocijeniti, te neosviještenost studenata u smislu da će njihova preporuka imati efekta su dodatni razlozi koji su navedeni tokom posjete.

Metodologija provođenja studentske ankete definirana je *Priručnikom za osiguranje kvalitete na Sveučilištu u Mostaru* (https://web-admin.sum.ba/api/storage/prirucnik_za_osiguranje_kvalitete.pdf) i *Pravilnikom o studentskoj anketi o kvaliteti nastavnog rada* (https://web-admin.sum.ba/api/storage/2196_001_1579013660_34.pdf).

Analiza prolaznosti studenata se redovno radi. (Dokument dostupan u prilogu ovog izvještaja)

2.2.3.2 Visokoškolska ustanova podstiče aktivan angažman studenata u procesima upravljanja

*na koji način su studenti uključeni u upravljanju visokoškolskom ustanovom i u sistem unutrašnjeg osiguranja kvaliteta?
koji akti regulišu angažman studenata, a koji definiraju način izbora studenata u upravnim tijelima, učešće studenata u radu tijela za obezbjeđivanje i razvoj kvaliteta, u anketiranju studenata, kao i u drugim aktivnostima visokoškolske ustanove?
na koji način visokoškolska ustanova podstiče i podržava rad studentskih tijela, kao i izbor*

studentskog vodstva i studentskih predstavnika u upravljačkim tijelima visokoškolske ustanove?

Studenti Sveučilišta u Mostaru su organizirani u studentsku organizaciju pod nazivom **Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru** (link dostupan u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a). Rad Studentskog zbora definiran je *Pravilnikom o Studentskom zboru* (link dostupan u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a).

Od akademske 2002./03. godine studenti su uključeni u tijela upravljanja Sveučilištem i fakultetima. U Senatu Sveučilišta studenti su zastupljeni s tri predstavnika ili 15%, dok je zastupljenost studenata na pojedinim članicama Sveučilišta različita i iznosi 10-20%, ovisno o broju njihovih predstavnika u Znanstveno/umjetničko-nastavnim vijećima. Predsjednik, potpredsjednik i član Studentskog Zbora Sveučilišta u Mostaru su članovi Senata. Također su predstavnici studenata članovi Znanstveno/umjetničko-nastavnih vijeća ustrojbenih jedinica, kao i ostalih tijela na Sveučilištu poput sveučilišnog Odbora za osiguranje i unapređenje kvalitete, Povjerenstva za osiguranje i unapređenje kvalitete ustrojbenih jedinica, Tima za izradu samoevaluacijskog izvještaja, Povjerenstva za ravnopravnost spolova, Povjerenstva za etički kodeks, Ureda za studente sa invaliditetom.

Osim toga studenti vode zaklade za pomoć siromašnim studentima i studentima sa invaliditetom.

Angažman studenata je regulisan Statutom (https://www.sum.ba/dokumenti/Statut_SUM.pdf), Pravilnikom o Studentskom zboru

(link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a), Pravilnikom o ustrojstvu i djelovanju sustava za osiguranje kvaliteta (https://web-admin.sum.ba/api/storage/Pravilnik%20o%20ustroju%20i%20djelovanju%20sustava%20za%20osiguranje%20kvalitete%20na%20Sveu%20C4%8Dili%20C5%A1tu%20u%20Mostaru_1602753114_63.pdf)

te Pravilnikom o studentskoj anketi o kvaliteti nastavnog rada (link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a).

Izbor studenata u regulatorna tijela je regulisan Pravilnikom o studentskim izborima (link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a).

U razgovoru tokom posjete se stiče dojam da se prijedlozi i sugestije studenata uvažavaju u upravljačkim tijelima, te da se njihov glas vrednuje jednako kao i glasovi drugih članova.

Navedeno studenti i potvrde navođenjem primjera sa pozitivnim ishodom.

2.2.3.3 Visokoškolska ustanova podstiče i osigurava međunarodnu mobilnost studenata i zaposlenih, te rukovodi sistemom za širenje njihovih iskustava i primjera dobre prakse

na koji način visokoškolska ustanova podstiče i osigurava međunarodnu mobilnost studenata i zaposlenih, te način širenja stečenih iskustava i primjera dobre prakse?

na koji način visokoškolska ustanova podstiče akademsko osoblje i studente na odlazak na studijske boravke ili razmjene u inostranstvo?

da li visokoškolska ustanova obezbjeđuje uslove za dolazak gostujućih profesora i studenata iz inostranstva, gostovanja akademskog osoblja visokoškolske ustanove na inostranim univerzitetima, organiziranju međunarodnih ljetnih škola itd?

Prema Samoevaluacijskom izvještaju, u proteklom četverogodišnjem razdoblju Ured za međunarodnu suradnju sudjelovao je na više od 300 međunarodnih događaja, održao više od 190 službenih sastanaka od kojih više od 100 *online* sastanaka kada je riječ o ostvarivanju međunarodnih partnerstva i internacionalizaciji općenito. Saradnja je proširena na evropske zemlje (Velika Britanija, Švedska, Bugarska, Bjelorusija, Azerbajdžan, Cipar, Švicarska i Ukrajina), ali i izvan evropskoga akademskog prostora u Izrael, Kanadu, Sjedinjene Američke Države, Indiju, Indoneziju, Jordan i Maleziju.

Studenti mogu sudjelovati u različitim oblicima mobilnosti kao što su Erasmus+ program, CEEPUS mreža, program *Work and travel U.S.*, ali i aplicirati na različite stipendije koje raspisuje veleposlanstva u Bosni i Hercegovini kao i partnerske institucije. Nastavno i nenastavno osoblje uz program Erasmus+ mobilnosti koji se organizira u svrhu održavanja nastave i stručnoga usavršavanja u trajanju od jednog do dva tjedna, na raspolaganju ima CEEPUS program, stipendije koje raspisuje veleposlanstva u Bosni i Hercegovini kao i različite oblike usavršavanja na partnerskim institucijama. Ured za međunarodnu suradnju organizira svake godine redovite ERASMUS + KA1 i CEEPUS info dane o mobilnosti.

Sve informacije vezane za mobilnost su dostupne na web stranici Sveučilišta, kao i na profilima Sveučilišta na društvenim mrežama.

(<https://www.sum.ba/objave/medunarodna-suradnja-obavijesti>).

Pohvalno je što se Sveučilište prilagodilo novonastalim uslovima u dobu COVID pandemije, u smislu organizacije i realizacije virtualne mobilnosti.

Mobilnost je regulisana Pravilnikom o međunarodnoj mobilnosti (https://web-admin.sum.ba/api/storage/Pravilnik%20o%20me%C4%91unarodnoj%20mobilnosti_1606808743_95.pdf).

U svrhu ujednačavanja postupaka priznavanja razdoblja mobilnosti studenata na svim ustrojbenim jedinicama te ujednačavanja načina evidentiranja mobilnosti u dodatku diplomi, ali i u svrhu poticanja mobilnosti studenata, Senat Sveučilišta je 8. srpnja 2021. godine donio *Odluku o usvajanju jedinstvenog obrasca Rješenja o priznavanju predmeta, ECTS bodova, ocjena i stručne prakse pri mobilnosti studenata*, prema kojoj se predviđaju tri različita načina priznavanja: 1. priznavanje obveznog predmeta iz nastavnog plana i programa, uz uvjet kompatibilnih ishoda učenja, 2. priznavanje izbornog predmeta iz nastavnog plana i programa, bez obzira jesu li ishodi učenja kompatibilni ishodima učenja izbornih predmeta te 3. priznavanje kroz evidentiranje u dodatku diplomi (kada nema kompatibilnih obveznih kolegija niti prostora za izborne predmete, uz upute za priznavanje iste mobilnosti kroz više ciklusa (link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a).

Uvidom u statističke podatke o mobilnosti koje je ustanova dostavila je evidentan porast broja razmjena, međutim prisutna je neravnomjernost među organizacionim jedinicama kao i to da je mobilnost osoblja niža od mobilnosti studenata. Prema anketama koje je sproveo Ured za međunarodnu suradnju, glavni razlozi kod studenata za neodlazak na razmjenu su uticaj roditelja, strah od nepriznavanja predmeta i produžetka trajanja studija, opterećenost ispitima, te nepoznavanje stranih jezika.

visokoškolska ustanova primjenjuje procedure kojima se garantuje pravičan, transparentan i dosljedan način ocjenjivanja studenata i kojima se predviđa mogućnost žalbi studenata. Procedure su formalizovane i javno su dostupne				x	
visokoškolska ustanova podstiče aktivan angažman studenata u procesima upravljanja				x	Potpun
visokoškolska ustanova podstiče i osigurava međunarodnu mobilnost studenata i zaposlenih, te rukovodi sistemom za širenje njihovih iskustava i primjera dobre prakse			x		

Preporuke Komisije stručnjaka:

- 1. Preporučuje se osvježavanje studenata po pitanju anketiranja, naglasiti važnost njihovih prijedloga, posebno kroz primjer gdje se prijedlog studenta sa ankete uvaži; potom ažuriranje baza podataka kako bi studenti ocjenjivali aktuelne nastavnike; osigurati anonimnost studenta prilikom ispunjavanja ankete; osigurati i druge načine evaluacije i praćenja s obzirom na to da na rezultate ankete mogu uticati i studenti koji ne posjećuju nastavu redovno**
- 2. Evidentno je da su internacionalizacija, svjetski ranking, međunarodna vidljivost uz umrežavanje prednosti Sveučilišta u Mostaru, međutim potrebno je dodatno poraditi na motivisanju kako studenata, tako i nastavnika - organizirati tečajeve stranih jezika ili uvesti strane jezike kao izborne ili čak obavezne predmete, organizirati pripremne tečajeve za razmjene; organizirati info sat za roditelje (ukoliko su prepreka studentima); osigurati nesmetano priznavanje predmeta i tako prevenirati nepotrebno produžavanje trajanja studija;**

2.2.4 UPIS I NAPREDOVANJE STUDENATA, PRIZNAVANJE I CERTIFICIRANJE

2.2.4.1 Visokoškolska ustanova osigurava adekvatne uslove i pruža podršku akademskom napredovanju studenata, osiguravajući jednake mogućnosti

da li ustanova ima usvojene procedure upisa studenata, procedure priznavanja postignuća i vremena studija na drugoj visokoškolskoj ustanovi?

da li se procesi i kriteriji upisa provode dosljedno i transparentno, te da li su javno objavljeni?

da li visokoškolska ustanova kontinuirano prikuplja podatke i analizira uspjeh studenata (analiza prolaznosti) na nivou studijskog programa, te da li preduzima aktivnosti, mjere i preporuke na unapređenju uspjeha studenata na temelju analiza prolaznosti, anketa i mišljenja studenata i nastavnog osoblja?

na koji način visokoškolska ustanova obezbjeđuje jednake uslove za sticanje znanja i kompetencija za studentsku populaciju (strani studenti, vanredni studenti, zaposleni studenti, itd.) i bez obzira na njihovu nacionalnu, etničku, rasnu, spolnu pripadnost kao i adekvatan pristup i prostore za invalidne i osobe s posebnim potrebama?

Na koji način visokoškolska ustanova pruža podršku studentima za akademsko napredovanje (mentori, savjetodavni servisi i servisi za pružanje podrške) i njihovu dostupnost?

Pravilnikom o studiranju na Sveučilištu (<https://web-admin.sum.ba/api/storage/pravilnik-o->

[studiranju_1557820500_12.pdf](#) se definišu pravila upisa na sve cikluse studija, kao i tok studija. (https://web-admin.sum.ba/api/storage/pravilnik-o-studiranju_1557820500_12.pdf)

U Pravilniku se definiše pravo upisa na studij, sadržaj konkursa za upis, način prijavljivanja, izvođenje klasifikacionog (razredbenog) postupka, rad komisije za sprovođenje postupka, žalbeni postupak na rezultate postupka, upis, kao i pravila toka studija, odnosno napredovanja na studiju. Pojedina ovlaštenja u vezi sa pravilima studiranja data su organizacionim jedinicama, kao što su posebni kriteriji za upis na studij (npr. kako se izvodi prijemni ispit i iz čega se sastoji). Na stranicama pojedinih članica se nalazi i raspored nastave. U razgovoru sa studentima Komisija je stekla utisak da studenti na početku semestra dobiju informacije o nastavnom programu predmeta i obavezama koje su studenti dužni ispuniti da bi uspješno pohađali predmet. Takođe, studenti su istakli da se silabusi objavljuju na predmetnoj stranici i/ili na platformi za e-učenje SUMARUM . Putem ISS-a i/ili platforme za e-učenje SUMARUM studenti mogu da prate vlastito ispunjavanje obaveza iz studijskog programa i napredovanje na studiju.

Statut (https://www.sum.ba/dokumenti/Statut_SUVi.pdf) studentima garantuje pravo na zaštitu od diskriminacije prema bilo kojem temelju kao što su spol, rasa, bračni status, boja kože, vjera, jezik, političko ili drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno porijeklo, povezanost s nekom nacionalnom zajednicom, imovina, rođenje ili bilo koji drugi status.

Sveučilište prati napredovanje studenata analizama prolaznosti putem ISS-a na nivou predmeta, studijske godine, studijskog programa, organizacione jedinice i Sveučilišta. Na kraju svakog ispitnog roka provodi se analiza prolaznosti studenata. Rezultati analize se razmatraju na naučno/umjetničko-nastavnim vijećima, a izvještaji se dostavljaju Senatu Sveučilišta, zajedno s izvještajima o održanoj nastavi i prolaznosti studenata u više godine studija.

Za studente s posebnim potrebama uspostavljen je Ured za podršku studentima s invaliditetom. Studenti s invaliditetom, bez obzira na stepen tjelesnog oštećenja, imaju pravo zatražiti individualizovano prilagođen način polaganja ispita i kolokvija tokom studija. Takođe, Ured posjeduje opremu za studente s oštećenjima vida i sluha putem koje im se omogućava pristup literaturi i lakšem praćenju nastave. Sveučilište u Mostaru pruža podršku akademskom napredovanju studenata sa više aspekata, tj Na Sveučilištu se za studente organizuju i različite radionice, tribine, predavanja i konferencije na kojima se studenti upoznaju s prilikama i mogućnostima sticanja radnih iskustava, praksi, stipendija i

zaposlenja

Dodatnu motivaciju i podršku predstavlja Rektorova nagrada, definisana Pravilnikom o Rektorovoj nagradi (https://web-admin.sum.ba/api/storage/Pravilnik%20o%20Rektorovoj%20nagradi-%2028_1606812715_21.pdf).

Pored toga, komisija je tokom posjete informisana da Sveučilište u Mostaru podržava dalje akademsko napredovanje svojih studenata tako što finansira doktorat za 17 studenata u inostranstvu.

Na Sveučilištu djeluje i Karijerno savjetovalište koje je formirano s ciljem da pruža podršku trenutnim, budućim i bivšim studentima pri planiranju i usmjeravanju karijere davanjem informacija i smjernica, a djeluje u skladu se Odlukom o osnivanju Karijernog savjetovališta (link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a) i Odlukom o imenovanju i Odlukom o imenovanju voditelja Karijernog savjetovališta (link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a).

2.2.4.2 Visokoškolska ustanova ima uspostavljen sistem za priznavanje kvalifikacija i perioda studiranja u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju kvalifikacija, te prethodnog učenja

na koji način visokoškolska ustanova dosljedno provodi unaprijed utvrđene i objavljene propise koji obuhvataju sve faze studiranja, tj. opis, napredovanje kroz studij i priznavanje stečenih kvalifikacija?

na koji način visokoškolska ustanova provodi pravedno priznavanje visokoobrazovnih kvalifikacija, razdoblja studiranja i prethodnog učenja, priznavanje neformalnog i informalnog učenja itd.?

na koji način je uspostavljen, implementiran i na koji način se prati sistem za priznavanje kvalifikacija na visokoškolskoj ustanovi u skladu sa Lisabonskom konvencijom?

Priznavanje bodova i predmeta koji su stečeni pohađanjem nastave na drugim visokoškolskim ustanovama regulisano je, jednim dijelom, Pravilnikom o studiranju *Pravilnik o priznavanju obrazovnih isprava i razdoblja studija stečenih na drugim*

visokoškolskim ustanovama (https://web-admin.sum.ba/api/storage/Pravilnik%20o%20priznavanju%20obrazovnih%20isprava%20i%20razdoblja%20studija%20ste%C4%8Denih%20na%20drugim%20V%C5%A0U_1687427490_84.pdf) a u skladu sa Zakonom o nostrifikaciji i ekvivalenciji inozemnih obrazovnih isprava HNŽ.

Pravilnik usvaja termine Lisabonske konvencije i postavlja jasne, konkretne i nediskriminatorne uvjete priznavanja.

U razgovoru sa predstavnicima administracije i Ureda za međunarodnu suradnju je komisija informisana da nostrifikaciju inostranih diploma vrše nadležno kantonalno i federalno ministarstvo, te da se studenti sa inostranim kvalifikacijama upisuju sa potvrdom o nostrifikaciji koju izdaje nadležno ministarstvo.

2.2.4.3 Visokoškolska ustanova pravovremeno studentima obezbjeđuje potvrdu/uvjerenje o diplomiranju, uključujući dodatak diplomi

na koji način se obezbjeđuje institucionalna dosljednost u priznavanju kvalifikacija kojom se promoviše mobilnost (perioda studija i prethodnog učenja, uključujući priznavanje vaninstitucionalnog i implicitnog učenja)?

da li visokoškolska ustanova ima i dosljedno primjenjuje proceduru izdavanja uvjerenja/potvrde o diplomiranju, kao i diplome i dodatka diplomi?

kojim internim aktima je regulisano izdavanje dodatka diplomi, a u skladu sa važećim Uputstvom o izdavanju Dodatka diplomi?

Na temelju uvida u priloženu dokumentaciju uz prijavu za akreditaciju i prikupljenih podataka i dokaza u toku posjete Sveučilištu, kao i neposrednih razgovora sa predstavnicima Sveučilišta i zainteresovanim stranama, Komisija je utvrdila da Sveučilište izdaje diplome, kao i dodatak diplomi na hrvatskom i engleskom jeziku na temelju Odluke Senata o formi, sadržaju svjedodžbe i dodatka svjedodžbi (link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom Izvješću SUM-a) te Odluke o usvajanju jedinstvenog obrasca dodatka svjedodžbi, koji je usklađen s revidiranim dodatkom svjedodžbi usvojenom na Konferenciji ministara obrazovanja EHEA 2018.godine. (Dokument u prilogu ovog izvještaja)

Dodatak svjedodžbi je oblikovan u skladu sa modelom dodatka svjedodžbi za BiH koji je nastao na osnovu preporuka Evropske komisije, Savjeta Evrope i UNESCO/CEPES-a. kao i Odlukom o usvajanju jedinstvenog obrasca dodatka svjedodžbi iz 2021.godine.

visokoškolska ustanova osigurava adekvatne uslove i pruža podršku akademskom napredovanju studenata, osiguravajući jednake mogućnosti				x	
visokoškolska ustanova ima uspostavljen sistem za priznavanje kvalifikacija i perioda studiranja u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju kvalifikacija, te prethodnog učenja				x	Potpuno ispunjen

visokoškolska ustanova pravovremeno studentima obezbjeđuje potvrdu/uvjerenje o diplomiranju, uključujući dodatak diplomi				x	
--	--	--	--	---	--

Preporuke Komisije stručnjaka:

1. Važnost priznavanja dijelova studiranja na drugoj ustanovi će pomoći većoj mobilnosti i nastaviti raditi na ovom segmentu
2. Nastaviti raditi na promociji upisa na Sveučilište kroz isticanja prednosti studiranja na SUM-u.

2.2.5 NASTAVNO OSOBLJE

2.2.5.1 Visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj akademskog osoblja

koji je broj zaposlenih nastavnika, navesti broj zaposlenih nastavnika prema službenoj dokumentaciji, na visokoškolskoj ustanovi i svakom studijskom programu koji visokoškolska ustanova izvodi?

koji je omjer nastavnik/student, odnos vlastitog i gostujućeg kadra, dostupnost nastavnika studentima, pokrivenost nastave; omjer sudenata i nastavnika po studijskom programu? da li je na visokoškolskoj ustanovu angažovan dovoljan broj akademskog i neakademskog osoblja za realizaciju svih studijskih programa?

da li visokoškolska ustanova redovno vrši analizu akademskog osoblja baziranu na indikatorima: planovima realizacije nastave, podacima o broju, polu, starosti, stažu, zvanjima akademskog osoblja, omjeru broja stalno zaposlenih i spoljnih saradnika, omjeru broja nastavnika/student, analizi evaluacija nastavnika od strane studenata i sl.?

kolika je opterećenost nastavnika po studijskom programu u odnosu na norme? da li je to pitanje regulisano internim dokumentima?

Na Sveučilištu nastavnu, naučnu, umjetničku i stručnu djelatnost izvodi nastavno osoblje izabrano u naučno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja. U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju HNŽ-a od 2012.godine. Postupak izbora u nastavna zvanja je definisan pravilnikom o minimalnim uvjetima i postupku izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna i nastavna zvanja

(https://web-admin.sum.ba/api/storage/Pravilnik%20o%20min_1595831506_51.pdf).

Na Sveučilištu u Mostaru je zaposleno je ukupno 332 nastavnika u naučno-nastavnim,

nastavnim i umjetničko-nastavnim zvanjima. Na Sveučilišnom kliničko bolničkom centru je zaposleno 263 nastavnika i saradnika pa ako bi se to sabralo to bi bilo ukupno 595 zaposlenih. Kada je riječ o gostujućim nastavnicima njih 718 je angažovano na Sveučilištu. Primjećuje se da se u procesu zaposlenja na Sveučilištu nalazi 37 asistenata prema programu Federalnog zavoda za zapošljavanje. Takođe 17 asistenata se nalazi na doktorskim studijama koje finansira Sveučilište.

Komisija je utiska da Ustanova radi analizu akademskog osoblja baziranu na indikatorima: planovima realizacije nastave, podacima o broju, polu, starosti, stažu, zvanjima akademskog osoblja, omjeru broja stalno zaposlenih i spoljnih saradnika kroz tabele od 2018-2023 koje se odnose na analizu ljudskih resursa; omjeru broja nastavnik/student, kroz tabele vezane za studente; i analizi evaluacija nastavnika od strane studenata kroz rezultate ankete.

Komisija je takodje utiska da je na različitim studijskim programima dovoljan broj nastavnika i saradnika.

Podaci o nastavnom osoblju prema zvanju, statusu (stalno zaposleni, vanjski djelatnik, djelatnik SKBM), nastavnom opterećenju i starosti dostupni kao primjer u Godišnjem izvještaju SUM-a za ak. god 2019./2020. (dokument u prilogu ovog izvještaja). Pokazuje se da je na jednom dijelu studijskih programa domaći kadar dovoljan, ali na nekim nije što se posebno odnosi na najnovije studijske programe gdje ga je nedovoljno.

Sveučilište u Mostaru redovno vrši analizu akademskog osoblja kao što su podaci o broju, polu, starosti, stažu, zvanjima akademskog osoblja, omjeru broja stalno zaposlenih i spoljnih saradnika, omjeru broja nastavnik/student, analizi evaluacija nastavnika od strane studenata (tabele dostupne uz Samoevaluacijsko izvješće SUM-a).

Opterećenost nastavnika se prati:

Pravilnikom o kriterijima, standardima i normativima na Sveučilištu u Mostaru (link i dokument dostupni u okviru Samoevaluacijskog izvješća SUM-a).

Definisano je opterećenje nastavnog osoblja od 40 sati, u koje spada nastava, mentorstvo, konzultacije, ispiti, naučnoistraživački rad, pripreme za nastavu te obavljanje ostalih poslova skladno opisima radnih mjesta. Opterećenje nastavnika u zvanju docenta, vanrednog i redovnog profesora iznosi od 4 do 6 sati nastave sedmično, a asistenata i viših asistenata 8 do 12 sati nastave sedmično. Ostatak radnog vremena je raspoređen na ostale aktivnosti.

2.2.5.2 Visokoškolska ustanova priprema plan zapošljavanja i planiranje razvoja karijere, u skladu sa analizom koja se redovno provodi

na koji način se osigurava kontinuitet akademskog napredovanja i razvoj vlastitog kadra u cilju održivosti studijskih programa?

koji vid podrške visokoškolska ustanova pruža uposlenima tokom trajanja profesionalnog usavršavanja?

na koji način visokoškolska ustanova obezbjeđuje finansijske i druge resurse usmjerene na kontinuirani profesionalni razvoj?

Analiza potrebe za kadrovima se vrši na nivou Senata od završetka pravne integracije.

Analiza kadrova usklađena je s obrascima Priručnika za osiguranje kvalitete na Sveučilištu u

Mostaru (https://web-admin.sum.ba/api/storage/prirucnik_za_osiguranje_kvalitete.pdf), a obuhvata:

analizu nastavnog osoblja po zvanjima, starosnu strukturu, polnu strukturu, omjer

nastavnika i saradnika, omjer stalno zaposlenog i gostujućeg nastavnog osoblja, omjer

nastavnog osoblja i studenata i sl. Ove analize se jednom godišnje prezentiraju Senatu.

Svaki nastavnik sa 55 godina mora imati jednog asistenta. Starosna struktura nastavnog

osoblja na Sveučilištu se popravlja ali je i dalje nepovoljna. Politika usavršavanja ljudskih

resursa definisana je Pravilnikom o nagradama i priznanjima, kojim se pokušava i motivirati

zaposlene na bolji rad, ali i odati im priznanje za isti ([https://web-](https://web-admin.sum.ba/api/storage/Pravilnik%20o%20nagradama-%20i%20priznanjima.%2028_1506812807_10.pdf)

[admin.sum.ba/api/storage/Pravilnik%20o%20nagradama-%20i%20priznanjima.%2028_1506812807_10.pdf](https://web-admin.sum.ba/api/storage/Pravilnik%20o%20nagradama-%20i%20priznanjima.%2028_1506812807_10.pdf)).

Takođe zaposleni se šalju na edukacije kroz različite projekte.

2.2.5.3 Visokoškolska ustanova primjenjuje pravične i transparentne procese i procedure kod zapošljavanja i unapređenja zaposlenih. Procedure su utvrđene unaprijed, javno su dostupne i usklađene su sa važećim zakonskim propisima. Članovi u sastavu komisije za izbor u zvanje akademskog osoblja su kompetentni u datoj naučnoj/umjetničkoj oblasti (poljima i granama) u kojoj kandidat traži izbor u zvanje

- *da li visokoškolska ustanova ima definisanu i usvojenu proceduru za izbor akademskog osoblja, a koja se temelji na raspisivanju konkursa, poznatim kriterijima za izbor u naučno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja, rokovima, načinu evaluiranja naučnih i umjetničkih i nastavničkih dostignuća, sastavu komisije za izbor i žalbenim procedurama, koje su definirane formalnim aktima?*
- *na koji način se osigurava pravična i transparentna procedura zapošljavanja na visokoškolskoj ustanovi u skladu sa planom i potrebama visokoškolske ustanove (proceduru konkursa, dinamika raspisivanja i provođenja konkursne procedure, žalbene procedure, kriteriji za odabir članova komisije za izbor u zvanje i na koji način je definisan sukob interesa)?*

Sveučilište u Mostaru brigu o nastavnom osoblja vodi prvenstveno prateći uslove za izbore u zvanja. Postupak izbora u znanstveno nastavna, nastavna i umjetnička zvanja provodi se na temelju javnog poziva. Opšti uslovi za izbor u pojedina zvanja utvrđeni su Zakonom o visokom obrazovanju u HNŽ-u, Statutom Sveučilišta i Pravilnikom o minimalnim uvjetima i postupku izbora u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna i nastavna zvanja. https://web-admin.sum.ba/api/storage/Pravilnik%20o%20min_1595831506_51.pdf.

Komisije za izbor u zvanja formiraju naučno/umjetničko-nastavna vijeća, pri čemu najmanje dva člana moraju biti renomirani naučnici iz područja za koje se kandidat bira. Odluku o izboru donosi Senat.

Konkursi za izbor u zvanja se u pravilu raspisuju dva puta godišnje, a o uslovima napredovanja i izbora u zvanja brinu se dekani i sekretar fakulteta. Oni su dužni najkasnije 6 mjeseci prije isteka izbora u zvanje obavijestiti kandidate o njihovom statusu. Žalbene procedure izbora u zvanja definirane su u Statutu Sveučilišta u Mostaru.

Osim toga, na izbor u zvanje na pojedinim fakultetima utječu i rezultati studentskih anketa koje se redovno provode na kraju svakog semestra.

Prema navedenom Pravilniku svi nastavnici koji su izabrani u zvanje asistenta, višeg asistenta i docenta (koji je u zvanju docenta do tri godine), a sudjeluju u nastavnom procesu na Sveučilištu, obvezni su pohađati program za stjecanje nastavničkih kompetencija.

(TRAIN) (<https://eucenje.sum.ba/>).

2.2.5.4 Visokoškolska ustanova pruža prilike za profesionalni razvoj svih svojih zaposlenih, te ih podstiče da te prilike iskoriste

- *navesti na koji način se vrši selekcija osoblja kojem se pruža mogućnost za profesionalni razvoj (transparentnost procedura, unaprijed utvrđeni kriteriji za selekciju, dobra informisanost), koju vrstu finansijske podrške nudi visokoškolska ustanova (npr. ugovori, projekti, saradnja...)?*
- *na koji način se prati realizacija planova zapošljavanja i planiranja razvoja karijere i usklađenost sa strategijom visokoškolske ustanove, te na koji način je omogućeno njihovo usavršavanje i obuka?*

Sveučilište pruža prilike za profesionalni razvoj svih svojih zaposlenih, te ih podstiče da te prilike iskoriste. Karijerno savjetovanište je osnovano na nivou Sveučilišta, <https://www.sum.ba/sum/studenti/karijerno-savjetovaliste> prati se akademsko napredovanje i razvoj vlastitog kadra. Kao primjer dobre prakse može poslužiti realizacija programa TRAIN (Training & Research for Academic Newcomers). Program je usmjeren ka unapređenju nastavničkih vještina i efektivnosti prijenosa znanja i od septembra 2020. godine uspješno ga je završilo oko 200 polaznika.

Dokaz redovnog profesionalnog usavršavanja akademskog osoblja se vidi na osnovu nekih primjera radionice na temu izrade nastavnih planova i programa u postupku redovne revizije prema novom *Pravilniku o postupku donošenja novih i revizije postojećih studijskih programa na Sveučilištu u Mostaru* (<https://fzs.sum.ba/hr/node/4777>);

b) „Edukacija edukatora“ Medicinskog fakulteta

(<https://mef.sum.ba/edukacije/edukacija-edukatora/>);

- edukacija iz engleskog jezika (<https://www.sum.ba/oblave/novosti/završena-edukacija-iz-kineskog-i-engleskog-jezika/>);

- predavljanje različitih projekata i programa iz područja mobilnosti nastavnika i studenata (<https://aptf.sum.ba/hr/8-naslovnica/3746-mobilnost-nastavnika-i-studenata-u-okviru-projekta-harisa.html>);

- radionice iz područja naučno-istraživačkih kompetencija

(<https://fzs.sum.ba/en/node/4011>) i dr.

Takođe je vidljivo iz dokumenata ali i u izjavama administrativnog osoblja tokom posjete instituciji da menadžment vodi računa o usavršavanjima administracije i da se one redovno provode.

2.2.5.5 Visokoškolska ustanova akademskom osoblju pruža adekvatne uslove za aktivan angažman u oblasti istraživačkog rada

- *na koji način visokoškolska ustanova podržava aktivnosti istraživanja (servis za podršku istraživanja, podrška za dodjelu grantova), na koji način visokoškolska ustanova omogućava fleksibilnost između obaveza istraživanja i nastave, koliko vremena akademsko osoblje može da koristi za istraživanje (nivo opterećenja nastavnika)?*
- *da li postoji mogućnost da se smanji nastavno opterećenje u periodu kada je planirano intenzivno istraživanje?*
- *gdje, kako i kada visokoškolska ustanova prezentuje publicistiku vlastitog nastavnog osoblja? da li se vrše analize godišnje publicistike i po kojim indikatorima?*
- *da li ustanova kontinuirano prati i analizira finansijska ulaganja u naučno-istraživačku infrastrukturu i korištenje istraživačkih kapaciteta, te priprema planove investiranja u poboljšanje uslova za naučnoistraživački rad?*

Na Sveučilištu se dosta pažnje posvećuje NIR-u što je vidljivo iz strategije i ostalih dokumenata. U cilju unapređenja naučnoistraživačkog rada je donesen Pravilnik o nagrađivanju akademskog i naučnoistraživačkog osoblja. Sveučilište ima povremen pristup, EBSCO bazi i stalno COBISS-u. <https://www.sum.ba/sum/sveucilisna-knjiznica/cobiss>.

Nastavno osoblje koristi sredstva koja se za NIR dodjeljuju od strane Federalnog ministarstva obrazovanja i znanosti, kao i sredstva osigurana iz različitih projekata i saradnje sa privredom. Na Sveučilištu u Mostaru se redovno održavaju međunarodne konferencije simpoziji, radionice, stručni skupovi, tribine. Tokom napredovanja iz saradničkih zvanja u nastavna zvanja postdiplomske studije zaposleni završavaju u BiH, Hrvatskoj i u drugim zemljama. Organizacione jedinice dostavljaju radove i publikacije na godišnjem nivou

Rektoratu. Za svaku sveučilišnu knjigu, udžbenik ili monografiju traži se suglasnost Senata Sveučilišta. Uslov za dobivanje saglasnosti je pozitivna recenzija od najmanje dva renomirana stručnjaka iz područja koje je obrađeno u publicistici, kako je definisano sveučilišnim Pravilnikom o nakladničkoj djelatnosti Sveučilišta u Mostaru (https://web-admin.sum.ba/api/storage/3141_001_1593083544_61.pdf).

Sveučilište izdaje veći broj časopisa od kojih ima i časopisa iz grupe prve kategorije.

Ustrojben a jedinica	Naziv časopisa	Početak izdavanja
ALU	Akademija - časopis za umjetnost, kulturu i znanost	2021
APTF	Trut(h) - list studenata Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru	2007
EF	Zbornik radova Ekonomskog fakulteta	1994
	SEF - studentski list	2001
FARF	Placebo - studentski list	2013
FF	Hum	2006
	Kultura komuniciranja	2011
	Zbornik "Identiteti - kulture - jezici"	2015
	Hercegovina	2015
FPMOZ	Suvremena pitanja, časopis za prosvjetu i kulturu	2006
	Eureka - studentski list	2015
FSRE	Zbornik radova Fakulteta strojarstva, računarstva i elektrotehnike	1979
	Robot - studentski list	2014
FZS	Zdravstveni glasnik	2015
GF	e-ZBORNIK	2011
	Studentski časopis Nestabilnost	2002
MF	Annals of Biomedical and Clinical Research (ABCR) / Medicina Academica Mostariensia)	2022/201 3

	Puls - studentski list	2004
PF	Zbornik radova Pravnog fakultet Sveučilišta u Mostaru	1998
SUM	Mostariensia	1994
	Znanstveni glasnik	1998
	South Eastern European Journal of Communication	2019
	Universitas Mostariensis - studentski list	2017

Na Sveučilištu se ne koristi softver za plagijate. Plan je u sljedećoj godini da se nabavi i da se kroz njega provlače doktorske teze, radovi na konferencijama i časopisima. Nastavnici svoju platu ostvaruju kroz 60% nastave i 40% istraživanja. Zbog preopterećenosti, po njihovim izjavama, na dosta fakulteta nemaju vremena za istraživanja. U sklopu radnog vremena suštinski uglavnom nije ostavljeno vrijeme za istraživanje i time se Sveučilište treba pozabaviti u narednom periodu. Ovo je direktno povezano sa kadrovskom politikom. Sistem nagrađivanja najboljih istraživača potrebno je uniformisati i snažnije podržati.

Lista istraživačkih projekata je vidljiva <https://www.sum.ba/sum/znanost-i-razvoj/registar-projekata>

Postoje međunarodni istraživački projekti ali njihov broj nije veliki. Takođe lista istraživačkih radova je vidljiva. Registru radova Sveučilišta u Mostaru može se pristupiti na stranici <https://pub.sum.ba/>

ili na web stranici Sveučilišta (Link dostupan u Samoevaluacijskom Izvešću SUM-a).

Generalno problem su nedovoljna finansijska sredstva potrebna za NIR na svim nivoima. Treba istaći da je nabavka istraživačke opreme sve do pravne integracije bila u nadležnosti pojedinih fakulteta, a sada je u nadležnosti Sveučilišta. U kontekstu integracije osnovana je Služba za opšte poslove i javne nabavke pa se u budućem razdoblju očekuju bolji rezultati i po tom pitanju. Postoji saznanje šta nedostaje od istraživačke opreme. Dosta opreme su pojedini fakulteti kupili svojim sredstvima i sredstvima ostvarenim kroz različite međunarodne projekte.

visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj akademskog osoblja			x		Znatno
visokoškolska ustanova priprema plan zapošljavanja i planiranje razvoja karijere, u skladu sa analizom koja se redovno provodi			x		
visokoškolska ustanova primjenjuje pravične i transparentne procese i procedure kod zapošljavanja i unapređenja zaposlenih. Procedure su utvrđene unaprijed, javno su dostupne i usklađene su sa važećim zakonskim propisima. Članovi u sastavu komisije za izbor u zvanje akademskog osoblja su kompetentni u datoj naučnoj/umjetničkoj oblasti (poljima i granama) u kojoj kandidat traži izbor u zvanje				x	
visokoškolska ustanova pruža prilike za profesionalni razvoj svih svojih zaposlenih, te ih podstiče da te prilike iskoriste				x	
visokoškolska ustanova akademskom osoblju pruža adekvatne uslove za aktivan angažman u oblasti istraživačkog rada			x		

Preporuke Komisije stručnjaka:

3. Potrebno obezbijediti dominantno domaći kadar. Ustanova na treba da se zatvori već da ima jedan broj gostujućih predavača, ali radi kontinuiteta nastavnog procesa tj praktičnog rada i posebno istraživanja potrebno je više domaćeg kadra.
4. U saradnji sa KBC kao prvim poslodavcem i u dogovoru sa profesorima – uposlenicima KBC, pokušati ih uvesti barem sa 1/8 radnog vremena u djelomičan radni odnos na SVEMO kao drugim poslodavcem. Ova praksa se pokazala djelotvornom na nekim VŠU. Ovim putem SVEMO umjesto vanjskih saradnika dobilo bi iste osobe sa njihovim referencama u radni odnos.
5. Kod utvrđivanja procentualnog odnosa stalno zaposlenog nastavnog osoblja i vanjskih saradnika upoređivati odnos uvjetnog broja nastavnika (sedmična norma sati) vanjskog broja nastavnika jer oni ne pokrivaju punu nastavnu normu. Nastavno osoblje iz kategorije vanjskih saradnika nije opterećeno na sedmičnom nivou punom nastavnom normom kao i zaposlenici SUM-a (npr. 6 sati predavanja sedmično x 15 sedmica x 2 semestra = 180 sati godišnje). Ako npr. vanjski saradnik ima tek 50% nastavne norme godišnje, odnosno 90 sati predavanja, onda za punu normu SUM iskazuje 2 izvršioca što u globalu povećava angažman vanjskih

saradnika na štetu odnosa učešća stalno zaposlenog osoblja koje ima punu nastavnu normu. Upoređivanjem uvjetnog broja nastavnika iz kategorije vanjskih saradnika procenat učešća u nastavi stalno zaposlenog osoblja bi se povećao a vanjskih saradnika procentualno smanjio. U stvari na ovakav način bi upoređivali ukupan broj sati nastave zaposlenika i vanjskih saradnika i tako dobili prihvatljiviji rezultat za SUM

6. Napraviti jasne planove, shodno finansijskoj situaciji, koliko je moguće mladih ljudi primiti u narednih 5 godina
7. Preporučuje se Sveučilištu u Mostaru da koliko je god moguće koristi dobru praksu zapošljavanja najboljih studenata, te na taj način omogućiti podmlađivanje i normalan razvoj vlastitog akademskog i istraživačkog potencijala.
8. Preporučuje se Sveučilištu u Mostaru razmatranje mogućnosti za postupno podizanje kriterija (iznad minimuma propisanog Zakonom) za izbor u naučno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja radi stimulisanja istraživačkog rada. Fond bi mogao da podrži npr kotizacije za naučne skupove prvog autora rada, nagradu za objavljivanje u prestižnim časopisima, interne istraživačke projekte i dr.
9. Preporučuje se Sveučilištu u Mostaru snažna stimulacija naučno-istraživačkog rada nastavnika te da u tom smislu sistem nagrađivanja istraživača iz reda nastavnika i studenata snažnije podrži i uniformiše.
10. Preporučuje se centralizacija istraživanja po određenim oblastima kako bi se sredstva koja se imaju bolje iskoristila. Početi od istraživačkih grupa koje imaju elemente izvrsnosti i koji bi trebali diseminovati istraživanja širom Sveučilišta. Takođe razmotriti osnivanje Instituta kao zamajaca istraživačkog rada
11. Preporučuje se da se pokušaju obezbijediti veća sredstva za istraživački rad što iz fondova Ministarstva tako i iz privrede i od međunarodnih organizacija.
12. Preporučuje se pisanje međunarodnih projekata i aplikacije na EU i druge fondove.

2.2.6 RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA

2.2.6.1 Visokoškolska ustanova ima dovoljno resursa (učionice, laboratorije i laboratorijska oprema, računari, pojedinačni i grupni prostori za učenje, itd.) i uslova za kompletno osoblje i sve studente

- *da li je na visokoškolskoj ustanovi dostupno dovoljno resursa za obavljanje naučnih i nastavnih aktivnosti svim studentima i kompletnom osoblju? koliko je raspoloživog korisnog prostora po studentu?*
- *da li visokoškolska ustanova raspolaže adekvatnim infrastrukturnim resursima (učionice, laboratorije, pojedinačni i grupni prostori za učenje, prostorije za nastavno osoblje i stručne i administrativne službe)?*
- *da li visokoškolska ustanova obezbeđuje dovoljno laboratorijskog prostora za učenje i naučno-istraživački rad po studijskom programu i u skladu sa brojem studijskih programa?*

Sveučilišna infrastruktura, kao i osoblje, regulisano je Uredbom o kriterijima, standardima i normativima u visokom obrazovanju HNŽ i Pravilnikom o kriterijima, standardima i normativima na Sveučilištu u Mostaru. Sveučilište u Mostaru, uglavnom raspolaže s dovoljno objekata s učionicama, amfiteatrima, laboratorijama i kabinetima za kompletno osoblje i sve studente. Osim toga, posjeduje i značajnu laboratorijsku opremu, računare, instrumente i drugu opremu za izvođenje praktičnog rada u nastavi i naučnih istraživanja, kao i pojedinačne i grupne prostore za učenje i slično. Resursi sveučilišta su adekvatni za akademsko osoblje i studente i u stalnom su porastu. Isto tako, na tehničkim fakultetima bi trebalo značajno investirati u novu istraživačku opremu. Sveučilište zajedno sa svim članicama raspolaže s ukupno 51491 m² korisnog prostora smještenih na četiri lokaliteta u Mostaru i Širokom Brijegu. U Mostaru postoje dva kampusa: „Kampus I“ gdje su smješteni Ekonomski, Pravni, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije, Filozofski, Farmaceutski, Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike i Fakultet prirodoslovno matematičkih i odgojnih znanosti, te „Kampus II“ u Rodoču koji koriste Fakultet prirodoslovno matematičkih i odgojnih znanosti i Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet. U krugu Sveučilišne kliničke bolnice nalaze se Medicinski fakultet i Fakultet zdravstvenih studija sa preko 10.000 četvornih metara vlastitog prostora. Na Širokom Brijegu se nalazi Akademija likovnih umjetnosti koja raspolaže sa oko 7000 m² prostora. Prostor apsolutno zadovoljava minimalne standarde i normative propisane zakonom o visokom obrazovanju.

2.2.6.2 Visokoškolska ustanova ima biblioteku opremljenu adekvatnim brojem bibliotečkih resursa u štampanom i elektronskom obliku i odgovarajući prostor i opremu za korišćenje bibliotečkih usluga i za akademsko osoblje i za studente

- *na koji način se osigurava dostupnosti bibliotečkih usluga akademskom osoblju i studentima (prostor, dostupnost, dostupna literatura u odnosu na broj studenata)?*
- *koliki je broj knjiga po studentu, broj dostupnih naučnih baza i sl.?*
- *da li su bibliotečki prostori i čitaonice za studente su adekvatno opremljeni, njihovim radom rukovodi stručno osoblje, radno vrijeme je podešeno potrebama studenata, akademskog osoblja, eventualno i vanjskim posjetiocima?*
- *da li visokoškolska ustanova obezbjeđuje kvalitet bibliotečkih usluga i resursa, usklađenost resursa s potrebama studijskih programa, i realizuje ankete o zadovoljstvu korisnika?*

Sveučilište ima relativno razvijen bibliotečno informacijski sistem. Trenutno postoje biblioteke na svim fakultetima. Biblioteke na fakultetima zajedno sa Sveučilišnom bibliotekom raspolažu sa 1000 m² prostora. U bibliotekama je zaposleno 14 osoba koje su na raspolaganju studentima u radno vrijeme. Biblioteke fakulteta i Sveučilišna biblioteka raspolažu sa oko 37560 bibliotečkih jedinica te preko 65640 knjiga. Sve biblioteke koje je komisija obišla tokom posjete zauzimaju adekvatan prostor, imaju dovoljno naučno-nastavne građe i predstavljaju mjesta prijatna za rad. Većina biblioteka ima računare i manju čitaonicu. Kroz studentske ankete biblioteka dobija uvijek dobre ocjene. Izdavačka djelatnost na Sveučilištu definisana je Pravilnikom o izdavačkoj djelatnosti, a rad Sveučilišne knjižnice Pravilnikom o radu Sveučilišne knjižnice Sveučilišta u Mostaru (Link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a).

Sveučilište u Mostaru je i izdavač časopisa: „Mostariensia“ i „South Eastern European Journal of Communication“ za društvene znanosti, „Znanstveni glasnik“ za tehničke znanosti te studentskog lista „Universitas Mostariensis“.

2.2.6.3 Visokoškolska ustanova sistematski i djelotvorno planira, koristi i provjerava svoje resurse, u skladu sa strateškim planom

Ulaganje u fizičke resurse Sveučilišta u Mostaru, se poboljšava. To se vidi na prostoru, ali i opremi, laboratorijama i fondu knjiga (Link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću).

Četiri fakulteta Sveučilišta izgradila su nove zgrade u periodu od 2008. do 2012. Godine Filozofski fakultet, Medicinski fakultet, Fakultet zdravstvenih studija, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije), čija je izgradnja finansirana sredstvima Republike Hrvatske. Strategijom razvoja Sveučilišta u Mostaru 2018-2023. krenulo se sa sustavnim strateškim planiranjem ulaganja i optimalne alokacije postojećih resursa. Na taj način planira se riješiti i nesrazmjer u ulaganjima u fizičke resurse, koji je u prošlom razdoblju bio uzrokovan nejednakim financijskim mogućnostima fakulteta. Kompletan pregled resursa se može vidjeti u tablici infrastruktura.

U skladu s organizacijskom strukturom integrisanog sveučilišta, ali i strateškim ciljevima, 2017. godine osnovan je Centar za informacijske tehnologije Sveučilišta u Mostaru (SUMIT), (<https://sumit.sum.ba/o-nama>).

SUMIT konstantno radi na uspostavljanju novih i unapređivanju postojećih baza podataka, kojima će se moći odgovoriti na nove izazove visokog obrazovanja (https://sumit.sum.ba/programska_rijesenja).

2.2.6.4 Visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj administrativnog i pomoćnog osoblja

- *da li je na visokoškolskoj ustanovi zaposleno dovoljno administrativnog i pomoćnog osoblja u cilju redovnog provođenja aktivnosti?*
- *na koji način i koliko često se na visokoškolskoj ustanovi vrši analiza strukture i kompetencija svih zaposlenih (koji se podaci koriste tokom analize)?*

Ukupan broj neakadenskog kadra na Sveučilištu je 238, od toga 138 ima VSS, 21 ima VŠS, 72 ima SSS i 7 nema kvalifikaciju. Broj i kvalifikacije administrativnog kadra na članicama Sveučilišta zadovoljavaju potrebe tekućih poslova. U razgovoru sa administrativnim osobljem komisija nije imala utisak preopterećenosti administrativnog osoblja. Pregled i struktura administrativnog i pomoćnog osoblja po fakultetima dostupan je (u prilogu 2. Samoevaluacijskog izvješća – Statistički podaci/Ljudski resursi).

2.2.6.5 Visokoškolska ustanova ima adekvatne procedure i resurse za provođenje svoje strategije za međunarodne aspekte rada

- *da li su navedene procedure za provođenje strategije za međunarodne aspekte*

rada?

- da li su na ustanovi usvojeni pravilnici i procedure koje podržavaju međunarodnu mobilnost i priznavanje boravka u inostranstvu?
- da li se na visokoškolskoj ustanovi realizuju studijski programi na stranim jezicima (motivi za pokretanje), zajednički programi (partneri)?
- da li visokoškolska ustanova ima potpisane sporazume o saradnji s drugim univerzitetima i institucijama u i van BiH?

Na Sveučilištu u Mostaru organizovan je Ured za međunarodnu saradnju s ciljem koordinacije aktivnosti i razvoja međunarodnih odnosa s partnerskim univerzitetima i ostalim nastavnim, istraživačkim i drugim partnerskim institucijama i mrežama saradnje iz Evrope i svijeta. Za međunarodne aktivnosti na razini Sveučilišta zadužen je Ured za međunarodnu saradnju, kojeg čine šef Ureda i dva stručna saradnika, a koordinira ga prorektorica za međunarodnu saradnju. Rad i nadležnost Ureda za međunarodnu suradnju, kao i odgovarajućih tijela na fakultetima, ali i mobilnost nastavnika i studenata definirana je Pravilnikom o međunarodnoj mobilnosti (Link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a) Ured aktivno promoviše i implementira više projekata i programa koji se odnose na međunarodnu mobilnost dolaznih i odlaznih studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja (Erasmus+, Erasmus Mundus, CEEPUS,...), evidentira i implementira uspostavljanje međunarodne saradnje kroz bilateralne sporazume, te prati učešće Sveučilišta u međunarodnim mrežama i članstvima. Osim ovog, Ured je zadužen i za Mobilnost, organizuje Info dane/radionice, ljetne škole i dr.

visokoškolska ustanova ima dovoljno resursa (učionice, laboratorije i laboratorijska oprema, računari, pojedinačni i grupni prostori za učenje, itd.) i uslova za kompletno osoblje i sve studente				x	potpuno
visokoškolska ustanova ima biblioteku opremljenu adekvatnim brojem bibliotečkih resursa u štampanom i elektronskom obliku i odgovarajući prostor i opremu za korišćenje bibliotečkih usluga i za akademsko osoblje i za studente				x	
visokoškolska ustanova sistematski i djelotvorno planira, koristi i provjerava svoje resurse, u skladu sa strateškim planom				x	
visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj administrativnog i pomoćnog osoblja				x	
visokoškolska ustanova ima adekvatne procedure i resurse za provođenje svoje strategije za međunarodne aspekte rada				x	

Preporuke Komisije stručnjaka:

- 1. Preporučuje se Sveučilištu u Mostaru nastavak razvoja informacionog sistema koji je predviđen Strategijom o digitalizaciji.**
- 2. Preporučuje se Sveučilištu u Mostaru završiti Campus II u Rodoču i zgradu farmaceutskog fakulteta**
- 3. Preporučuje se Sveučilištu u Mostaru nastavka ulaganja u istraživačku opremu. Također bi osnivanje Centara za NIR trebalo staviti u viši rang prioriteta, jednako kao i dalji razvoj instituta kao motora i promotora naučnoistraživačkog rada. Nedostatak vlastitih investicijskih sredstava pokušati nadomjestiti nacionalnim i međunarodnim projektima. Potrebna je stalna pretplata na naučnoistraživačke baze i nabaviti softver za plagijarizam. Oprema nabavljena za istraživanje se takođe može koristiti u komercijalne svrhe.**

2.2.7 UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

2.2.7.1 Visokoškolska ustanova koristi informacione sisteme u cilju prikupljanja, analiziranja i korištenja informacija radi djelotvornosti i unapređenja nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosa razvoju društva, upravljačkih i administrativnih djelatnosti

- na koji način je sistem unutrašnjeg osiguranja kvaliteta ustanove zasnovan na djelotvornim procesima prikupljanja i analize različitih vrsta informacija o djelatnosti i svim drugim aktivnostima visokoškolske ustanove?*

Sveučilište koristi jedinstveni informacioni sistem (ISS). Sredstva za razvoj ISS se obezbjeđuju iz domaćih i međunarodnih projekata. Sveučilište je vlasnik ISS-a i ima odgovarajuću IT službu koja održava, razvija i ažurira ISS.

ISS pruža mogućnost za praćenje svih aktivnosti vezanih za studente i studiranje kao i nastavno osoblje, npr. upis studenata, on-line prijava ispita, rezultati ispita, web aplikacija za unošenje ispitnih rokova, analiza prolaznosti po predmetima i ispitnim rokovima, pregled nastavnih planova i programa, pregled nastavnog osoblja, razni statistički podaci potrebni za sustav osiguranja kvalitete (broj prijavljenih za upis/broj upisanih, generacijska prolaznost, broj studenata po studijskim programima, spolna i dobna struktura studenata, osipanje tijekom studija i druga socioekonomska obilježja

studentata). ISS omogućava i pohranjivanje podataka o nastavnom osoblju s podacima o zaposlenju, izborima u zvanja, publicistici itd., ali i o nastavnom planu i programu svakog studijskog programa (npr. literatura na razini kolegija, sve obaveze studenata po kolegiju, način polaganja ispita za svaki kolegij, i sl.).

ISS omogućava i učenje na daljinu preko softvera moodle, gdje svaki nastavnik može oblikovati materijale i zadatke za nastavu, kao komplementarni element nastavnom procesu na predmetu, što dodatno obogaćuje i unosi raznolikost u nastavni proces. ISS se posebno istakao u periodu COVID pandemije kada su se modeli učenja i prenošenja znanja morali prilagoditi situaciji. ISS također omogućava angažman gostujućih predavača – što je u jednu ruku privremeno rješenje u slučaju nedostatka kadra, a u drugu ruku omogućava „dovođenje“ međunarodnih stručnjaka na Sveučilište.

Tokom posjete se komisija informiše u razgovoru sa predstavnicima IT službe da je toku kreiranje softvera za plagijate i digitalne strategije do 2030.

2.2.7.2 Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o napredovanju studenata kroz studije, stoji uspješnosti i napuštanja studija, omjeru studenata i nastavnog osoblja, itd

- koje tijelo visokoškolske ustanove donosi odluke o uspostavljanju, održavanju i unapređivanju informacionih sistema
- na koji način funkcioniše informacioni sistem na visokoškolskoj ustanovi (npr. interne platforme, softveri-centralizovan/decentralizovan sistem, itd.) u fazama prikupljanja, analiziranja i korišćenja informacija; funkcionisanja baza(e) podataka studenata?

Priručnik za osiguranje kvalitete na Sveučilištu u Mostaru (https://web-admin.surn.ba/api/storage/prirucnik_za_osiguranje_kvalitete.pdf) definiše metodologiju i strukturu praćenja podataka o studentima. Sve organizacione jedinice rade praćenje i obradu podataka prema jedinstvenoj metodologiji, koja podrazumijeva:

- istovremeno praćenje istog podatka na svim organizacionim jedinicama
- obradu istog podatka na razini studijskog programa, fakulteta i Sveučilišta
- verifikaciju prikupljenih i obrađenih podataka od Ureda za osiguranje i unapređenje kvalitete te stručnih službi fakulteta i rektorata
- usvajanje podataka na znanstveno-nastavnim / umjetničko-nastavnim vijećima fakulteta i Senatu, uz raspravu o istima.

Sve navedeno ide u prilog obradi podataka na više različitih nivoa.

Sveučilište vodi evidenciju o redovitosti izvođenja nastave, o prisutnosti studenata na nastavi, zapisnicima o ispitima, o prolaznosti studenata, o nastavnom osoblju: napredovanju u zvanja, publicistici, projektima, financijski podaci itd.

Analiza rezultata ispitnih rokova vrši se putem ISS-a na razini predmeta, studijske godine, studijskog programa, ustrojbene jedinice i Sveučilišta. Na kraju svakog ispitnog roka provodi se analiza prolaznosti studenata, koja je dostupna predmetnom nastavniku i prodekanu za nastavu.

Kroz informacijski sistem ISS se prate sve aktivnosti vezane za studente i studiranje, kao što su upis studenata, elektronska prijava ispita, rezultati ispita, internetske aplikacije za unošenje ispitnih rokova i rasporeda nastave, analiza prolaznosti po predmetima i ispitnim rokovima, pregled nastavnih planova, pregled nastavnog osoblja, razni statistički podaci za potrebe poboljšanja kvaliteta (prolaznost, studenti po studijskim programima, spolna i dobna struktura studenata, osipanje studenata i ostale socioekonomske karakteristike studenata). ISS osigurava i podatke o nastavnicima koji uključuju radno mjesto, izbore u zvanja, registar objavljenih radova, kao i nastavne planove i silabuse predmeta iz studijskog programa.

2.2.7.3 Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o radu, starosnoj strukturi i kvalifikacijama akademskog osoblja, uključujući omjer vlastitog i gostujućeg osoblja

- koje informacije se sakupljaju (podaci o studentima po studijskom programu, ciklusima, godinama studija, polnoj i starosnoj strukturi, periodu studiranja, procentu svršenih studenata)?
- koji se podaci o akademskom i drugom osoblju prikupljaju (podaci o referentnosti akademskog osoblja, objavljenoj publicistici, angažmanu po predmetima, polnoj i starosnoj strukturi, izboru u naučno-nastavno zvanje, itd.)?

Sveučilište koristi ISS za analizu podataka iz baza o ljudskim resursima (nastavnici po zvanjima, dobna i spolna struktura, omjer nastavnika i suradnika, omjer stalno uposlenog i gostujućeg nastavnika, omjer nastavnog osoblja i studenata itd.), kao i podataka o studentima. *Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji*

radnih mjesta Sveučilišta u Mostaru (Link i dokument dostupni u Samoevaluacijskom izvješću SUM-a) osnovana je Služba za ljudske potencijale, kao sastavni dio tajništva rektorata, koja je u fazi izrade jedinstvene baze podataka o ljudskim resursima na razini Sveučilišta koja treba omogućiti kvalitetnije i sustavnije praćenje podataka. Priručnikom za osiguranje kvalitete na Sveučilištu u Mostaru definirana je metodologija i struktura praćenja podataka o nastavnom osoblju u svrhu praćenja kvalitete nastavnog procesa (https://webadmin.sum.ba/api/storage/prirucnik_za_osiguranje_kvalitete.pdf). Analiza kadrova obuhvaća: analizu nastavnog osoblja po zvanjima, starosnu strukturu, spolnu strukturu, omjer nastavnika i suradnika, omjer stalno uposlenog i gostujućeg nastavnog osoblja, omjer nastavnog osoblja i studenata, nastavno opterećenje i sl. Ovi podaci se analiziraju i usvajaju na znanstveno-nastavnim / umjetničko-nastavnim vijećima fakulteta i Senatu.

visokoškolska ustanova koristi informacione sisteme u cilju prikupljanja, analiziranja i korištenja informacija radi djelotvornosti i unapređenja nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosa razvoju društva, upravljačkih i administrativnih djelatnosti				x	
visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspješnosti i napuštanja studija, omjeru studenata i nastavnog osoblja, itd.				x	Potpuno ispunjen
visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o radu, starosnoj strukturi i kvalifikacijama akademskog osoblja, uključujući omjer vlastitog i gostujućeg osoblja				x	

Preporuke Komisije stručnjaka:

1. Preporučuje se završiti započeto kreiranje softvera za plagijate
2. Preporučuje se završiti započetu strategiju digitalizacije do 2030, uz reviziju svake 3 godine
3. Nastaviti sa centralizacijom prikupljanja svih relevantnih podataka Sveučilišta putem ISS-a

4. Intenzivno raditi na polju pružanja komercijalnih usluga SUMIT-a

2.2.8. INFORMISANJE JAVNOSTI

2.2.8.1 Visokoškolska ustanova na svojoj internetskoj stranici objavljuje relevantne informacije o svojim aktivnostima, uključujući informacije o studijskim programima i zvanjima koje nudi, a koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne. Informacije se objavljuju na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku

- *ko je odgovoran za sadržaj informacija dostupnih na web stranici ustanove (informatičko/tehnička podrška o održavanju internet stranice; web redakcija)?*
- *na koji način se prate informacije o zadovoljstvu korisnika ponuđenim informacijama (relevantnost, pravovremeno objavljivanje, preglednost,...)?*
- *da li visokoškolska ustanova objavljuje potpune, precizne, jasne informacije o svom radu koja je namijenjena studentima, potencijalnim studentima i ostalim zainteresovanim licima?*

Sveučilište u Mostaru s vanjskom i unutarnjom javnosti komunicira putem službene internetske stranice, online platformama i sustavima, društvenim mrežama, „newsletterima“ te drugim kanalima. Internetska stranica Sveučilišta u Mostaru je pregledna i nudi veliki broj informacija koje su kategorisane u odgovarajuće odjeljke uključujući informacije o Sveučilištu, njegovoj organizaciji i strukturi, studijskim programima, uslovima za upis, konkursima za upis i zapošljavanje, naučno-istraživačkom radu, programima međunarodne razmjene, akademskog kalendara, rasporeda nastave i ispitnih rokova, aktuelnosti, javne nabavke itd. Internetska stranica ima brzi pristup do ISS i STUDOMAT-a tj modula ISS koji je namijenjen studentima. Kad su u pitanju studijski programi, na internetskoj stranici nalaze se osnovne informacije (nazivi studijskih programa i smjerova, trajanje studija, nastavni plan (predmeti po godinama studija, sa brojem sati i bodova ECTS), uslovi za upis, ishodi učenja. Na stranici su dostupne i informacije o organima uprave Sveučilišta, nastavnom osoblju, studentskom zboru, službama i uredima, kao i strategija i dokumenti u vezi sa osiguranjem kvaliteta, podaci o projektima, konferencijama, međunarodnoj saradnji i sl. Stranica je napisana na hrvatskom jeziku, a osnovne informacije su dostupne i na engleskom, njemačkom i kineskom jeziku. Na internet stranici Sveučilišta u Mostaru i internet stranicama ustrojbenih jedinica su dostupne informacije o rasporedu nastave, kontaktima nastavnika i terminima konsultacije, te o studentskim stipendijama.

2.2.8.2 Visokoškolska ustanova na svojoj internetskoj stranici pruža informacije o djelatnostima u oblasti istraživačkog rada i Informacije o radu svog akademskog osoblja (publikacije, projekti, konferencije, itd)

- *na koji način se promoviše visokoškolske ustanova budućim studentima (posebna osoba u studentskoj službi koja pruža informacije samo budućim studentima), izrada i distribucija vodiča za bruceše, informacioni paketi koji sadrže sve relevantne podatke o studijskim programima, uključujući nastavni plan i program sa brojem ECTS-a i drugi promotivni materijali)?*
- *na koji način visokoškolska ustanova prati i podržava naučno/umjetničkoistraživački rad akademskog osoblja i o rezultatima prezentira informacije na svojoj web- stranici?*

Od 2004. godine Sveučilište izdaje i Informacijski paket u tiskanoj i digitalnoj formi na engleskom i hrvatskom jeziku, a koji sadrži podatke potrebne i za strane studente kao npr. podatke o gradu Mostaru - sjedištu Sveučilišta u Mostaru, podatke o najvažnijim institucijama u gradu i regiji (banke, javni prijevoz...), o izletištim, sportskim i društvenim aktivnostima, podatke o snalaženju u kampusu te podatke o studijima na Sveučilištu i dokumentima vezanim za mobilnost studenata (Ugovor o učenju, prijepis ocjena i dr.).

Održavanje internetske stranice vodi centar SUMIT, uz saradnju sa Uredom za odnose s javnošću, dok je na svakoj organizacionoj jedinici zadužen administrator koji održava podstranice i dnevno ažurira informacije.

Na stranici se svake godine objavljuje detaljan Vodič za buduće studente (https://www.sum.ba/dokumenti/vodic_2021-22_new.pdf). Vodič sadrži osnovne podatke o organizacionim jedinicama, osnovne podatke o studijskim programima 41 na sva tri ciklusa studija (trajanje studijskog programa, nazivi smjerova, zvanja, ishodi studija i uslovi za upis), akademski kalendar, informacije o studentskom zboru i sl. Sveučilište na stranici objavljuje i „red predavanja“, koji sadrži detaljan prikaz nastavnog plana za sve studijske programe koji se izvode na Sveučilištu, s prikazom bodova ECTS, satnicom i imenima nastavnog osoblja koje izvodi predmete.

Na stranici se nalaze informacije o naučno-istraživačkom radu, kao i informacije o istraživačkim aktivnostima nastavnog osoblja Sveučilišta, registar znanstvenih radova i registar projekata.

Stranica sadrži i odjeljak koji se odnosi na alumniste po fakultetima sa njihovim kontakt podacima. Također sadrži i link na krajerno savjetovalište te studentskog pravobranitelja.

Upitnik za ankete o zadovoljstvu korisnika ponuđenim informacijama na internetskoj stranici definiran je u novim Priručnikom za osiguranje kvalitete na Sveučilištu u Mostaru (https://web-admin.sum.ba/api/storage/prirucnik_za_osiguranje_kvalitete.pdf), a link za anketu postavljen na web stranicu Sveučilišta i web stranice svih fakulteta tako da od ak. 2020./21. godine svi korisnici web stranica mogu u svakom trenutku ispuniti anketu i ocijeniti web stranicu.

2.2.8.3 Visokoškolska ustanova osigurava sistematsku komunikaciju sa vanjskim zainteresovanim stranama

- *da li visokoškolska ustanova ima utvrđenu politiku komuniciranja s javnošću i razvija komunikacionu strategiju kojom definira ciljne grupe (studenti, alumni, osnivač, društvena zajednica, privredno okruženje, itd.) kao i oblike komuniciranja sa svakom od ciljnih grupa kao i s javnošću?*

Ured za odnose s javnošću koji djeluje u okviru rektorata zadužen je za komunikaciju s javnošću. Uredom za odnose s javnošću rukovodi voditelj, uz svoje suradnike. Sve informacije značajne za djelatnost Sveučilišta u Mostaru redovito se priopćavaju javnosti putem tiskovina, press konferencija, priopćenja, javnih rasprava, okruglih stolova i sl. Zadaća Ureda za odnose s javnošću je redovito prikupljanje informacija koje se o Sveučilištu objavljuju u različitim medijima i informiranje upravljačkih struktura Sveučilišta o najvažnijim informacijama koje se objavljuju u medijima. Rektor Sveučilišta u Mostaru redovito na Dan Sveučilišta obavještava javnost o stanju na Sveučilištu.

Na ustrojbenim jedinicama Sveučilišta u Mostaru organizirana su alumni tijela (klubovi, udruge, centri), za čije upravljanje je zadužena po jedna osoba na svakom fakultetu (ovisno o formi i statusu alumni tijela). Aktivnosti alumni tijela nesinkronizirane, iako je na razini Sveučilišta uspostavljena koordinacija alumni tijela te Karijerno savjetovalište. Tokom posjete se utvrdi da predstavnici alumni tijela se ne sastaju redovno.

Podaci o svršenim studentima se prikupljaju na razini fakulteta od samih studenata,

strukovnih udruženja, poslodavaca, službi za zapošljavanje i sl. Odjeljci koji se odnose na nastavnike i publikacije trenutno u izradi. Pored internet stranice na raspolaganju je i mobilna aplikacija Sveučilišta u Mostaru.

visokoškolska ustanova na svojoj internetskoj stranici objavljuje relevantne informacije o svojim aktivnostima, uključujući informacije o studijskim programima i zvanjima koje nudi, a koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne. Informacije se objavljuju na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku				x	
visokoškolska ustanova na svojoj internetskoj stranici pruža informacije o djelatnostima u oblasti istraživačkog rada i informacije o radu svog akademskog osoblja (publikacije, projekti, konferencije, itd),				x	Potpuno ispunjen
visokoškolska ustanova osigurava sistematsku komunikaciju sa vanjskim zainteresovanim stranama				x	

Preporuke Komisije stručnjaka:

1. Dovršiti izradu odjeljka Web stranice sveučilišta koji se odnosi na nastavnike
2. Dovršiti izradu odjeljka Web stranice sveučilišta koji se odnosi na Pressum i publikacije
3. Potrebno da SUM razvije novu Strategiju komuniciranja sa javnošću
4. Nastaviti raditi na komunikaciji sa alumnistima i više ih koristiti u procesu izrade i korekcije planova i programa, mobilnosti, NIR-u i svim drugim segmentima.

2.2.9 KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNA REVIZIJA PROGRAMA

2.2.9.1 Visokoškolska ustanova redovno prati i dalje razvija svoje studijske programe, uz angažman zainteresovanih strana

- da li je revizija studijskih programa usmjerena na kontinuirano poboljšanje i to u skladu sa: novim naučnim/umjetničkim istraživanjima u određenoj disciplini, opterećenjem, napredovanjem i prolaznošću studenata, očekivanim potrebama i zadovoljstvom studenata, studijskim programom, okruženjem za učenje i pomoćnih službi, te njihovom podrškom u realizaciji studijskog programa?

- *da li u reviziji i izmjeni postojećih studijskih programa učestvuju sve zainteresirane strane?*
- *da li visokoškolska ustanova prikuplja povratne informacije od poslodavaca, predstavnika službi za zapošljavanje, asocijacije alumni i drugih organizacija u vezi s kvalitetom studija i studijskih programa?*

Sveučilište u Mostaru kroz uspostavljene mehanizme osiguranja kvaliteta redovno prati realizaciju studijskih programa kroz sistem studentskih evaluacija na većini fakulteta i akademija. Osim toga, generalne revizije kurikuluma održavaju se svake četiri godine, a manje izmjene na godišnjem nivou su usmjerene isključivo na nastavno osoblje (nastavnici i saradnici) bez uključivanja eksternih evaluatora. Po završetku akademske godine sve analize provedene u toku godine daju se na uvid zainteresiranim stranama.

Uključenost ostalih zainteresiranih strana u praćenje i dalje razvijanje studijskih programa na redovan i sistematičan način do sada nije bila široko rasprostranjena. Odlukom Senata 2022. godine pokrenuta je redovna revizija po navedenom Pravilniku za sve preddiplomske, diplomске i integrirane studije, prema kojem studijski program mora okončati postupak revizije, odnosno usvojiti revidirani nastavni plan i program na Senatu, najkasnije do raspisivanja natječaja u narednoj akademskoj godini u odnosu na akademsku godinu u kojoj je započet postupak. Također, predviđeni postupak podrazumijeva ujednačeni obrazac za nastavni plan i program. U izradu nastavnog plana i programa je obavezan predstavnik nastavnika, privrede i studenata te obavezno održavanje javne rasprave uz dostavljanje Senatu zapisnika o njoj.

U obrascu za nastavni plan i program predviđena je matrica ishoda učenja koje prikazuje povezanost ishoda učenja na razini studijskog programa s ishodima učenja predmeta. Dva nova studijska programa (Kozmetologija, preddiplomski sveučilišni studij i Primaljstvo, diplomski sveučilišni studij), su usvojeni od uvođenja pravilnika, a postupak redovite revizije prošlo je 18 postojećih studijskih programa.

2.9.2 Visokoškolska ustanova ima definisane i usvojene procedure za redovno praćenje realizacije studijskih programa

- *da li se praćenje realizacije studijskih programa obavlja redovno u toku akademske godine putem analize izvještaja i predloženih mjera za unapređenje?*

Priručnik za osiguranje kvalitete na Sveučilištu u Mostaru definiše interne procedure provođenja aktivnosti u vezi sa praćenjem i unapređenjem kvalitete studiranja na

Sveučilištu. Na Sveučilištu se prate određeni parametri (struktura studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja, kvalitetu rada nastavnika te mišljenja unutarnjih i vanjskih korisnika). Takođe se prati i kvaliteta stručnih službi i fizičkih resursa koji su podrška izvođenju studijskih programa. Odbor za osiguranje i unapređenje kvalitete Sveučilišta u Mostaru je zadužen za ovaj proces.

Ankete su podijeljene prema ispitanicima, i to:

1. studentske ankete (o kvaliteti rada nastavnika, o kvaliteti rada stručnih službi i kvaliteti fizičkih resursa te o kvaliteti strukture i izvedbe studijskog programa);
2. ankete nastavnog i nenastavnog osoblja (samoprocjena nastavnih metoda, kvaliteta rada stručnih službi i kvaliteta fizičkih resursa, kvaliteta strukture i izvedbe studijskog programa te ispitivanje potreba i preferencija za profesionalnim usavršavanjem);
3. ankete vanjskih korisnika (anketiranje završenih studenata i poslodavaca o stečenim kompetencijama završenih studenata te integrirano anketiranje svih unutarnjih i vanjskih korisnika o dostupnosti i transparentnosti podataka na mrežnoj stranici).

Takođe kroz Priručnik se prate podaci i to vezani za studente (struktura bruceša prema statusu, polu, prebivalištu, srednjoj školi i uspjehu u srednjoj školi, struktura studenata prema polu, prolaznost na ispitnim rokovima, struktura diplomiranih studenata, uspješnost studiranja, mobilnost), nastavno i nenastavno osoblje (struktura prema zvanju i stručnoj spremi, spolna i starosna struktura, mobilnost, projektne aktivnosti i dr.); i studijske programe (struktura studijskih programa, zastupljenost pojedinih oblika nastave i provjere znanja, pokrivenost literature itd). (Dokumenti dostupni u prilogu ovog izvještaja)

2.2.9.3 Visokoškolska ustanova analizira na koji način su procedure prikupljanja informacija i preduzetih aktivnosti uticale na unapređenje studijskog programa

- *na koji način se obezbjeđuju finansijski i materijalni resursi potrebni za unapređenje studijskih programa?*
da li se praćenje realizacije studijskih programa obavlja redovno, na osnovu čega se određuju upisne kvote, ko sačinjava relevantne analize?

U postupku revizije u nastavnom planu i programu interpretiraju se rezultati anketa i obrade podataka kao argument za izmjene nastavnog plana i nastavnih programa. S druge strane, prilikom evaluacije studijskog programa prate se podaci i elementi nastavnog plana i

programa (broj obaveznih i izbornih predmeta, struktura predispitnih obaveza, struktura literature, i sl.)

Budući da se navedeni podaci u postupku evaluacije prikupljaju kontinuirano svake akademske godine, za redovnu reviziju, koja se provodi svako četiri godine, uzimaju podaci skupljeni tokom tri godine.

visokoškolska ustanova redovno prati i dalje razvija svoje studijske programe, uz angažman zainteresovanih strana			X		Potpuno
visokoškolska ustanova ima definisane i usvojene procedure za redovno praćenje realizacije studijskih programa				X	
visokoškolska ustanova analizira na koji način su procedure prikupljanja informacija i preduzetih aktivnosti uticale na unapređenje studijskog program				X	

Preporuke Komisije stručnjaka:

1. Završetak postupka redovne revizije svih studijskih programa

2.2.10 PERIODIČNO VANJSKO OSIGURANJE KVALITETA

Visokoškolske ustanove trebaju periodično prolaziti postupak vanjskog osiguranja kvaliteta.

Sveučilište u Mostaru bilo je prvo sveučilište iz BiH koje se 2003. godine obratilo Evropskoj asocijaciji sveučilišta (European University Association) – EUA s ciljem sudjelovanja u Programu institucionalne procjene. Postupak eksterne institucionalne evaluacije Sveučilišta u Mostaru proveden je 2004. godine. Napredak u uspostavljanju sistema osiguranja kvalitete, ali i u drugim segmentima djelovanja Sveučilišta u Mostaru, vidljiv je iz sljedeće eksterne evaluacije EUA tima koja je provedena tokom 2008. godine.

Zahtjev za institucionalnu akreditaciju Sveučilište u Mostaru podnijelo je nadležnom ministarstvu 20. listopada 2014. godine. Sveučilište je 15. lipnja 2015. godine dobilo Rješenje o institucionalnoj akreditaciji

(https://web-admin.sum.ba/api/storage/Institucionalna_Akreditacija_1552394629.pdf).

Sveučilište je upisano u Državni registar akreditiranih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini 2015. godine

(https://web-admin.sum.ba/api/storage/Rjesenje_Drzavni_Registar_1556970931_46.pdf).

U Izvješću Povjerenstva stručnjaka pet od devet postavljenih kriterija ocijenjeni su kao potpuno ispunjeni, dok su četiri kriterija ocijenjena kao znatno ispunjena: 1. razvoj i strategija visokoškolske ustanove, 2. procedure za ocjenjivanje studenata, 3. ljudski resursi i 4. međunarodna suradnja, što je bilo i očekivano s obzirom na poteškoće s procesom integracije, financiranje i opći odnos prema obrazovanju na razini županija, ali i države.

Pored zakonom obaveznog akreditacijskog procesa, a u svrhu kontinuiranog unapređenja kvaliteta, kao i širenja svijesti o istoj, Sveučilište u Mostaru podnijelo je zahtjev za reakreditaciju Agenciji za visoko obrazovanje Republike Hrvatske. Stručni tim od 18 članova iz više evropskih zemalja posjetilo je Sveučilište 2017. godine, a završni izvještaji dostavljena su u krajem 2017. godine. Kroz navedeni proces Sveučilišta u Mostaru je steklo iskustvo procesa vanjskog vrednovanja još jedne agencije, a AZVO RH je stekla uvid u rad Sveučilišta na kojem gotovo četvrtinu studenata čine studenti iz Republike Hrvatske

(https://web-admin.sum.ba/api/storage/potvrda_reakreditacija_1555764033_24.pdf).

Zahtjev za institucionalnu reakreditaciju Sveučilište u Mostaru podnijelo je nadležnom ministarstvu početkom 2019. godine. Sveučilište je početkom 2020. godine dobilo Rješenje o institucionalnoj reakreditaciji (Dokument u prilogu ovog izvještaja).

Sveučilište je upisano u Državni registar akreditiranih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini 12. veljače 2020. godine. (Dokument u prilogu ovog izvještaja)

U Izvještaju tima stručnjaka sedam od deset postavljenih kriterija ocijenjeni su kao potpuno ispunjeni, dok su tri kriterija ocijenjena kao znatno ispunjena: nastavno osoblje, informiranje javnosti te kontinuirano praćenje i periodična revizija programa.

Visokoškolske ustanove trebaju periodično prolaziti postupak vanjskog osiguranja kvaliteta				x	Potpuno
--	--	--	--	---	---------

Preporuke Komisije stručnjaka:

- 1. Nastaviti provoditi redovne postupke vanjskog vrednovanja institucije i studijskih programa od strane domaće Agencije i agencija drugih zemalja**

3. Mišljenje o ishodu akreditacije

Komisija zaključuje da su Kriteriji za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini na Sveučilištu u Mostaru ispunjeni kako slijedi:

- Kriterij 1 Politika osiguranja kvalitete potpuno ispunjen;
- Kriterij 2 Izrada i odobravanje programa potpuno ispunjen;
- Kriterij 3 Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta potpuno ispunjen;
- Kriterij 4 Opis i napredovanje studenata, priznavanje i certificiranje potpuno ispunjen;
- Kriterij 5 Nastavno osoblje znatno ispunjen;
- Kriterij 6 Resursi za učenje i potpora studentima potpuno ispunjen;
- Kriterij 7 Upravljanje informacijama potpuno ispunjen;
- Kriterij 8 Informiranje javnosti potpuno ispunjen;
- Kriterij 9 Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa potpuno ispunjen;
- Kriterij 10 Periodično vanjsko osiguranje kvalitete potpuno ispunjen.

Na osnovi toga, Komisija utvrđuje mišljenje da je rad Sveučilišta u Mostaru u cjelini usklađen s Kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini, te preporučuje Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete Bosne i Hercegovine izdavanje Preporuke za akreditaciju Sveučilišta u Mostaru na period od pet godina, te Ministarstvu prosvjete, znanosti, kulture i športa HNŽ-a izdavanje Rješenja o akreditaciji u skladu s tom preporukom.

Potpisi članova Komisije:

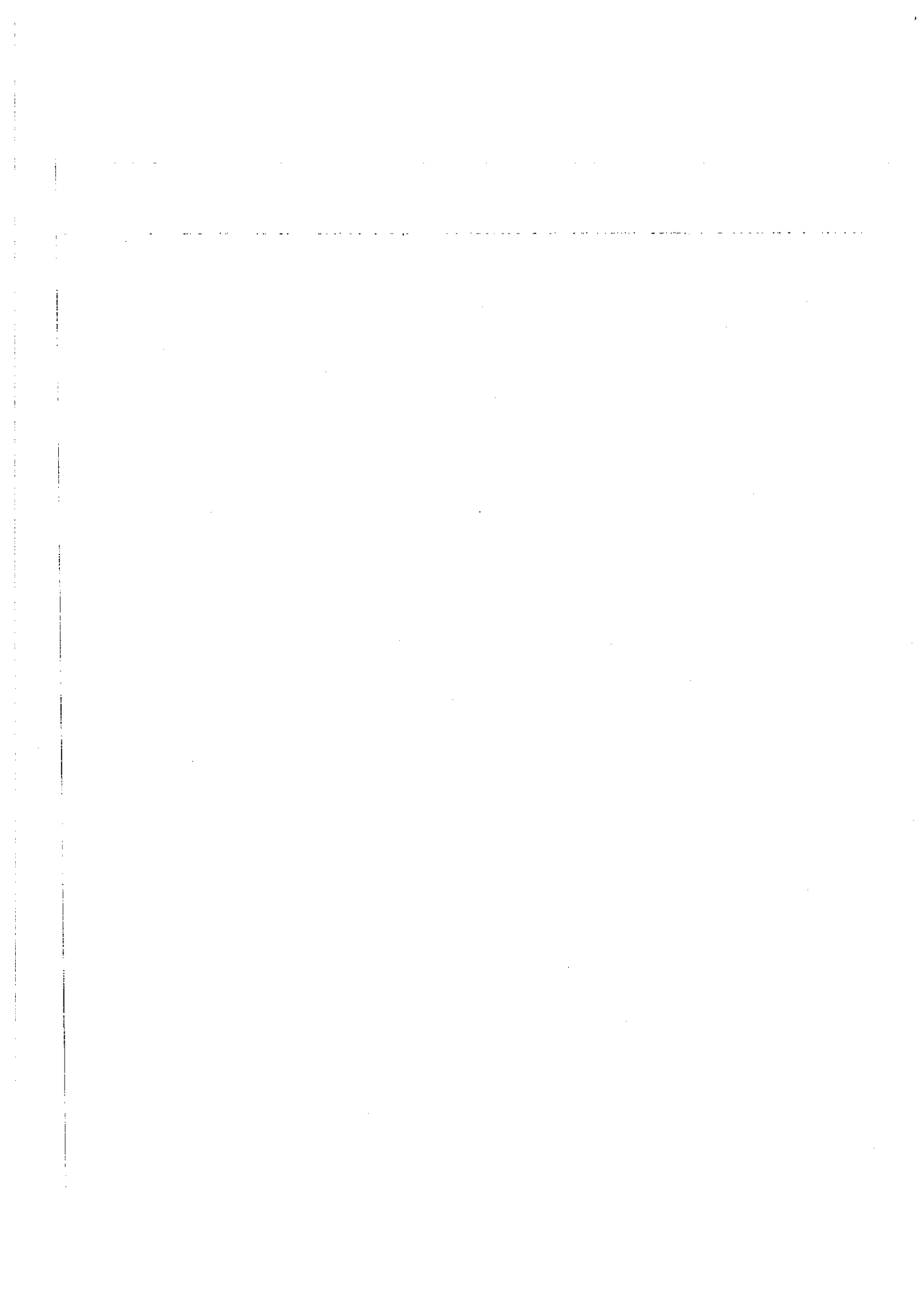

1. Prof. dr. Dejan Bokonić, predsjednik, predstavnik akademske zajednice BiH

2. Prof. dr. Fadil Islamović, predstavnik akademske zajednice BiH

3. Ivan Prskalo, međunarodni stručnjak

4. Miroslav Landeka, predstavnik privrede i prakse

5. Kenana Ljica, student

4. Prilozi

AGENDA

Akreditacija_Sveučilište u Mostaru

Datum: 21. i 22. 12. 2023. godine

Komisija stručnjaka:

1. Prof. dr. Dejan Bokonjić, predsjednik, predstavnik akademske zajednice BiH
2. Prof. dr. Fadil Islamović, predstavnik akademske zajednice BiH
3. Ivan Prskalo, međunarodni stručnjak
4. Miroslav Landeka, predstavnik privrede i prakse
5. Kenana Ljuca, student

1. Dan posjete (četvrtak, 21.12.2023.)

		<u>SUM-Rektorat-Trg hrvatskih velikana 1</u>
09:00 - 10:00	Sastanak Komisije sa menadžmentom visokoškolske ustanove (rektor, prorektori, pomoćnici rektora, dekani)	<ol style="list-style-type: none"> 1. prof. dr. sc. Zoran Tomić, rektor; 2. prof. dr. sc. Sanja Bljakšić, prorektorica za međunarodnu suradnju; 3. prof. dr. sc. Ivo Čolak, prorektor za znanost i razvoj; 4. prof. dr. sc. Milenko Bevanda, prorektor za biomedicinu, 5. prof. dr. sc. Zdenko Klepić, prorektor za poslovanje, ljudske potencijale i upravljanje kvalitetom; 6. prof. dr. sc. Vesna Kazazić, pomoćnica rektora za nastavu, studente i pravna pitanja; 7. prof. dr. sc. Ivan Vasilj, pomoćnik rektora za planiranje, nadzor i provedbu epidemioloških mjera na Sveučilištu u Mostaru; 8. dr. sc. Tomislav Volarić, izv. prof., pomoćnik rektora za informacijske tehnologije i inovacije; 9. red. prof. Stjepan Skoko, pomoćnik rektora za umjetnost 10. prof. dr. sc. Davorka Šaravanja, dekanica Fakulteta strojarstva i računarstva, 11. prof. dr. sc. Igor Živko, dekan Ekonomskog fakulteta, 12. prof. dr. sc. Ivan Čavar, dekan Medicinskog fakulteta, 13. prof. dr. sc. Snježana Pehar, dekanica Pravnog fakulteta, 14. prof. dr. sc. Ivica Brizlić, dekan Farmaceutskog fakulteta, 15. dr. art. Svetislav Cvetković, izv. prof., dekan Akademije likovnih umjetnosti, 16. prof. dr. sc. Maja Prskalo, dekanica Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije, 17. prof. dr. sc. Ivan Ostojčić, dekan Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta 18. dr. sc. Dražen Barbarić, izv. prof., dekan Filozofskog fakulteta, 19. prof. dr. sc. Marin Ćoriuka, dekan Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti, 20. prof. dr. sc. Vajdana Tomić, dekanica Fakulteta

		zdravstvenih studija
10:00 - 10:15	Pauza	Komisija stručnjaka odvojeno
10:15 - 11:00	Sastanak timom za samoevaluaciju i Odborom za osiguranje kvalitete	<p><u>SUM-Rektorat-Trg hrvatskih velikana 1</u></p> <p><u>Tim za izradu samoevaluacije:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zdenko Klepić, prorektor za poslovanje, ljudske potencijale i kvalitetom Sveučilišta u Mostaru 2. Luciana Boban, voditeljica Ureda za osiguranje i unapređenje kvalitete Sveučilišta u Mostar 3. Monija Malešević, viši samostalni referent u Uredu za osiguranje i unapređenje kvalitete Sveučilišta u Mostaru 4. Ana Dujmović, predstavnik akademskog osoblja i koordinator kvalitete Pravnog fakulteta 5. Vedran Mihalj, predstavnik administrativnog osoblja 6. Ivan Luburić, predstavnik gospodarstva 7. Božidar Bartulović, predsjednik Studentskog zbora <p><u>Koordinatori kvalitete ustrojbenih jedinica:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Marina Iličić, Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet 9. Mateja Galić, Akademija likovnih umjetnosti 10. Mirela Mabić, Ekonomski fakultet 11. Franjo Jurilj, Farmaceutski fakultet 12. Lidija Vladić Mandarić, Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti 13. Andrea Mlilko, Filozofski fakultet 14. Tatjana Džeba, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije 15. Danijel Šogorović, Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike 16. Sanda Mandić, Fakultet zdravstvenih studija 17. Nevenka Jelić Knezović, Medicinski fakultet
11:00 - 11:15	Pauza	Komisija stručnjaka odvojeno
11:15 - 12:00	Sastanak akademskim osobljem	<p><u>SUM-Rektorat-Trg hrvatskih velikana 1</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prof. dr.sc. Adisa Vučina, (tehničke znanosti, Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike) 2. dr.sc Amira Galić, izv. prof. (tehničke znanosti, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije) 3. dr. sc. Josipa Grbavac, izv. prof. (društvene znanosti, Ekonomski fakultet) 4. dr.sc. Ivana Stipanović, izv. prof. (društvene znanosti, Pravni fakultet) 5. doc. dr. sc. Božo Šušak (biomedicinske znanosti, Medicinski fakultet) 6. dr.sc. Magdalena Ramljak, izv. prof. (humanističke znanosti, Filozofski fakultet) 7. dr. art. Josip Mijić, izv.prof. (umjetničko područje, Akademija likovnih umjetnosti) 8. doc. dr.sc. Predrag Ivanković (biotehničke znanosti, Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet) 9. doc. dr. sc. Martin Kondža, (biomedicinske znanosti, Farmaceutski fakultet) 10. doc.dr.sc. Ivan Kvesić, (društvene znanosti, Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti) 11. Iva Čuže, viši asistent (prirodne znanosti, Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti)

		12. Vladimir Filipović, asistent (područje humanističke znanosti, Filozofski fakultet)
12:00 - 13:00	Ručak u restoranu Pablos	Komisija stručnjaka odvojeno
13:15 - 14:00	Sastanak s predstavnicima studenata prve i druge godine 1. ciklusa	<u>SUM-Rektorat-Trg hrvatskih velikana 1</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lorena Moro (1. godina, Akademija likovnih umjetnosti), 2. Klara Pušić (1. godina, Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet), 3. Ines Stojić (1. godina, Ekonomski fakultet), 4. Leonarda Boban (1. godina, Farmaceutski fakultet), 5. Miran Zovko (1.godina, Filozofski fakultet), 6. Korina Opančar (2. godina, Filozofski fakultet) , 7. Karla Mandić (1. godina, Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti), 8. Ivana Bunoza (2.godina, Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti), 9. FSRE: Marko Bošnjak (1. godina, Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike) 10. Magdalena Fofić (1. godina, Fakultet zdravstvenih studija), 11. Amna Brkan (2. godina, Fakultet zdravstvenih studija), 12. Laura Smajić (1. godina, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije), 13. Ivano Knežević (1. godina, Medicinski fakultet), 14. Emil Bunoza (2. godina, Medicinski fakultet), 15. PF Katarina Šego (1. godina, Pravni fakultet).
14:00 - 14:45	Sastanak s predstavnicima studenata viših godina i 3. ciklusa	<u>SUM-Rektorat-Trg hrvatskih velikana 1</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Toma Galić (2. ciklus, Akademija likovnih umjetnosti), 2. Katarina Dugandžić (2. ciklus, Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet), 3. Marin Dodig (2. ciklus, Ekonomski fakultet), 4. Marko Barbarić (3. ciklus, Ekonomski fakultet), 5. Marko Kvesić (5. godina, Farmaceutski fakultet), 6. Draga Nikolić (2.ciklus, Filozofski fakultet), 7. Zoran Pervan (3. ciklus, Filozofski fakultet), 8. Ivona Šušak (2.ciklus, Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti), 9. Tamara Samardžić (2. ciklus, Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike), 10. Marin Kovačević (2. ciklus, Fakultet zdravstvenih studija), 11. Katarina Šaravanja (2.ciklus, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije), 12. Ana Božić (5. godina, Medicinski fakultet), 13. Filip Krčelić (6. godina, Medicinski fakultet), 14. Ana Božić (3. ciklus, Medicinski fakultet), 15. Katarina Posavac (2. ciklus, Pravni fakultet).
14:15 - 15:00	Pauza	Komisija stručnjaka odvojeno
15:00 - 16:00	Sastanak s administracijom (pravni i financijski sektor), studentskom službom, internacionalnim uredom, IT i	<u>SUM-Rektorat-Trg hrvatskih velikana 1</u> Pravni sektor: <ol style="list-style-type: none"> 1. Branka Hrkač, voditeljica Službe za pravne poslove Sveučilišta, 2. Ivo Karačić, voditelj Službe za opće poslove i javne nabave Sveučilišta, 3. Emilija Miletić (tajnica, Pravni fakultet) 4. Vedran Ramljak (tajnik, Fakultet zdravstvenih studija) Financijski sektor: <ol style="list-style-type: none"> 5. Tanja Popović, voditeljica Službe za financije i računovodstvo Sveučilišta

	administrativno-tehničkim osobljem	<p><u>Studentska služba:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Edita Soče (Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije), 7. Danijel Korać (Filozofski fakultet), 8. Ante Čurlin (Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti) <p><u>Ured za međunarodnu suradnju Sveučilišta:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Inja Stojkić, voditeljica <p><u>Centar za IT (SUMIT):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Tomislav Volarić, voditelj SUMIT-a 11. Franjo Vučić <p><u>Knjižnica:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Marija Karačić, voditeljica Sveučilišne knjižnice, 13. Marija Marić, knjižnica Fakulteta strojarstva, računarstva i elektrotehnike <p><u>Služba za ljudske potencijale Sveučilišta:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 14. Iva Klepić, voditeljica <p><u>Tehničko osoblje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 15. Igor Azinović, voditelj laboratorija (Farmaceutski fakultet)
16:00 - 16:15	Pauza	<u>Komisija stručnjaka odvojeno</u>
16:15 - 17:00	Razgovor s predstavnicima alumnilja i predstavnicima tržišta rada sa kojima je univerzitet povezan	<p><u>SUM-Rektorat-Trg hrvatskih velikana 1</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Marijo Leko, Federalni agromediteranski zavod 2. Ana Naletilić, Franjevački muzej i galerija Široki Brijeg 3. Matea Jurković, TIMAC AGRO DOO 4. Josip Martinović, Enologija d.o.o. 5. Ivica Skender, NSoft d.o.o. Mostar 6. Marija Jurčić, Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa HNŽ 7. Andrea Opančar, Lupriv Ijekarne 8. Dražena Bošković, QSD Mostar 9. Josip Kožul, Emerus d.o.o. 10. Niko Batinić, odvjetnik 11. Ivan Landeka, dr. med., v.d. ravnatelj Doma zdravlja Ljubuški 12. Denis Jeličić, Alfa Therm

2. Dan posjete (petak, 22. 12. 2023.)

09:00-9:45	Uvid u resurse: biomedicinsko područje	<u>Medicinski fakultet, Fakultet zdravstvenih studija – Bijeli brijeg bb</u>
10:00-11:00	Uvid u resurse: tehničko, društveno, humanističko područje	Filozofski fakultet, Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije - <u>Kampus SUM, Matice hrvatske bb</u>
11:00-13:00	<i>Izrada usmenog izvještaja; ocjenjivanje kriterija</i>	<u>Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije - Vijećnica</u>
13:00-13:30	Predstavljanje usmenog Izvještaja predstavnicima ustanove	<u>Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije – Vijećnica</u> Izveštavanje Senata VŠU (rektor, prorektori, dekani, predstavnici Studentskog zbora, pomoćnici rektora) o glavnim nalazima i temama koje su relevantne za davanje preporuka, BEZ davanja mišljenja o ishodu

Popis dokumentacije u elektroničkoj formi na razini SUM-a:

- 1) odluke Senata vezane za unutarnji sustav za osiguranje kvalitete
- 2) odluke Senata vezane za procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa
- 3) primjer natječaja za upis studenata
- 4) odluke Senata o formi i sadržaju diplome i dodatka diplomi
- 5) primjer provedbe postupka izbora u znanstveno-nastavna/umjetničko-nastavna zvanja
- 6) primjer podrške znanstveno-istraživačkom/umjetničkom radu nastavnika
- 7) primjer sporazuma o suradnji s gospodarskim sektorom i drugim institucijama
- 8) primjer nagrađivanja znanstvena/umjetničkih postignuća nastavnika
- 9) primjer stručnog usavršavanja administrativnog osoblja
- 10) interni akti koji reguliraju rad knjižnice
- 11) interni akti koji reguliraju studije 3. ciklusa
- 12) primjer provedbe postupaka unutarnjeg osiguranja kvalitete (usvajanje podataka, rezultata anketa te godišnjih izvješća)
- 13) primjer provedenih programa mobilnosti nastavnika, studenata i administrativnog osoblja.

Popis dokumentacije u elektroničkoj formi na razini ustrojbenih jedinica:

- 1) odluke znanstveno-nastavnog/umjetničko-nastavnog vijeća vezane za unutarnji sustav za osiguranje kvalitete (imenovanje koordinatora i članova Povjerenstva za osiguranje i unapređenje kvalitete)
- 2) primjer provedbe postupka donošenja novog ili revizije postojećeg studijskog programa (odluka o imenovanju povjerenstva ili usvajanju prijedloga povjerenstva i recenzenata, odluka o usvajanju prijedloga nastavnog plana i programa, odluka Senata o usvajanju nastavnog i programa)
- 3) primjer nastavnog plana i programa
- 4) dokumentaciju vezanu za organizaciju i provedbu studentske prakse
- 5) interni akti koji reguliraju procedure izrade i obrane završnih/diplomskih radova
- 6) primjer provedbe postupka priznavanja visokoobrazovnih kvalifikacija, razdoblja studija i prethodnog učenja
- 7) primjer provedbe postupaka unutarnjeg osiguranja kvalitete (usvajanje podataka, rezultata anketa te godišnjih izvješća)
- 8) primjer provedbe postupka izbora u znanstveno-nastavna/umjetničko-nastavna zvanja
- 9) primjer podrške znanstveno-istraživačkom/umjetničkom radu nastavnika
- 10) primjer sporazuma o suradnji s gospodarskim sektorom i drugim institucijama
- 11) primjer nagrađivanja znanstvenih/umjetničkih postignuća nastavnika
- 12) primjer provedbe postupka izrade i obrane doktorskog rada
- 13) primjer stručnog usavršavanja nastavnika i administracije
- 14) interni akti koji reguliraju rad knjižnice
- 15) interni akti koji reguliraju studije 3. ciklusa
- 16) primjer diplome i dodatka diplomi
- 17) primjer provedenih programa mobilnosti nastavnika, studenata i administrativnog osoblja
- 18) primjer priznavanja ispita, ECTS bodova i drugih aktivnosti realiziranih na drugoj visokoškolskoj ustanovi tijekom programa međunarodne mobilnosti

- 19) primjer ispravljenih testova i kolokvija te projektnih, seminarskih, završnih, diplomskih i doktorskih radova
- 20) primjer odluke znanstveno-nastavnog vijeća o provedbi studentskih anketa o kvaliteti nastavnog rada
- 21) primjer žalbi studenata na ocjenjivanje
- 22) primjer provedbe razredbenog postupka (natječaj, ispravljeni testovi prijemnih ispita, rangiranje i objavljivanje rezultata)

